UNIVERSITY OF ILLINOIS LIBRARY
JUN 20 1919

Published and distributed under permit (No. 739) authorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Boston, Mass. By order of the President, A. S. Burleson, Postmaster General.

"SANDARA"
Leidžia kas ketvergas
Amerikos Lietuvių Tautinė Sandara.
PRENUMERATA METAMS:
Suvienytose Valstijose $2.00
Kitose viešpatystėse $2.50
"SANDARA,"
366 W. Broadway, So. Boston, Mass.

SANDARA

Amerikos Lietuvių Tautinės Sandaros Organas

"SANDARA"
Published Every Thursday
By the Lithuanian National League of America.
YEARLY SUBSCRIPTION RATES:
In the United States $2.00
To Foreign Countries $2.50
"SANDARA,"
366 W. Broadway, So. Boston, Mass.

Entered as Second-Class matter January 14, 1914, at the Post Office at Boston, Massachusetts, under the Act of March 3, 1879.

No. 23 Tel. South Boston 52015. South Boston, Mass., Birželio (June) 5 d. 1919 m. **Metai VI.**

Taikos Išlygos su Austrija.

Revoliucijos Šmėkla Serbijoje. Mušiai Baltiko Jurose. Iš Petrogrado išbėgo 20,000 žmon.

REVOLIUCIJOS ŠMĖKLA SERBIJOJE.

Iš Milano pranešama, jogei Serbijos sostinėje, Bielgrade kilo didelis maištas. Padaryta daug areštų. Bolševikų agitacija plečiasi. Dideli mušiai kilo įvairiose Serbijos vietose tarpe gyventojų ir kariuomenės. Valdžia suareštavo 3 revoliucijinius agitatorius Modašič, Laskovič ir Gibič, kurie važinėjo po visą Serbiją ir skleidė priešvaldišką propagandą.

Naminė kova privertė valdžią atšaukti armiją nuo Austrijos fronto.

Bosnijoje ir Gorcegovinoje taipgi jaučiama didelis minių bruzdėjimas.

TAIKOS IŠLYGOS SU AUSTRIJA.

Talkininkų įduotos Austrijos delegatams taikos išlygos Paryžiuje turi šiuos svarbiausius punktus:

Austro - Vengrijos valdžia likviduojama ir Austrijoje pamainoma republikoniška.

Austrijai lieka 6 milijon. gyventojų republika su 6,000 kv. mylių.

Visa armija ir laivynas turi but umai demobilizuota.

Austrijos valdžia privalo pripažint talkininkams teisę teist karės kaltininkus.

Austrija privalo pripažint Tautų Lygos nutarimą kaslink darbininkų klausimo ir privalo pripažint pasiliuosavusias tautas iš Vengrijos valstybės.

MUŠIAI BALTIKO JURĖJE.

Iš Londono pranešama, kad Baltiko jurėse vėl kilo mušiai tarpe bolševikų ir talkininkų laivynų. Bolševikų laivynas susidėjo iš šarvuočiaus "Petropavlovsk" ir kitų trijų laivų, o iš talkininkų pusės buvo 8 laivai. Mušys tęsėsi 50 minučių. Bolševikai pasislėpė Kronštadte.

Pusiau oficialės žinios skelbia, kad gegužės 18 d., mušiuose tarpe talkininkų ir bolševikų šarvuočius "Novik" tapo nuskandintas, o kitas šarvuočius "Pervozvannyj" smarkiai apimtas liepsnos priplaukė prie krašto.

BOMBOS IR AREŠTAI.

Birž. 2 d. naktį Washingtone, Philadelphijoje, Bostone, Patersone, Clevelande, New Yorke, Pittsburghe ir kituose Amerikos miestuose kas tai surengė ekspliozijas valdininkų ir šiaip įžymių asmenų namuose. Sugadinta residencija p. Palmer, attorney General of the United States, teisėjo Heyden ir kitų. Visa Amerikos policija dabar veda tyrinėjimus. Pittsburghe jau suareštuota 15 žmonių, Bostone suareštuota 2. Policia sako, kad tai bolševikų ir anarchistų darbas.

ŽEMĖ AUSTRALIJOS KAREIVIAMS.

Nuo 1 d. birž. Australijos kareiviams pradėta dalint žemė pagal tam tikrus įstatymus. Žemės gaus 20,000 kareivių. Visiems duodama po $5,700 paskolos, kurią jie turės išmokėti tarpe 20—37 metų. Parduot gauta žemė bus galima tik su valdžios žinia.

IŠ PETROGRADO IŠBĖGO 20,000 ŽMONIŲ.

Iš Kopenhageno pranešama, kad Petrograde viešpatauja vien badas, skurdas, plėšimai, žmogžudystės. Šimtus žmonių bolševikai šaudo, apkaltindami kontr - revoliucijoje. Siaučia tifuso ir rauplių epidemija.

Lietuvos Piliečiu Mokestys.

Lietuvoje prie finansų ministerijos veikia "Rinkliavų Departmentas", kuris veda tvarką Lietuvos piliečių mokestis valstybės reikalams.

Pasirodo, kad karės nuterioti Lietuvos valstybės gyventojai finansiškai remia Lietuvos valstybės reikalus nesulyginamai geriau, negu Amerikos lietuviai. Atėję iš Lietuvos laikraščiai rašo, kad Mariampolėje valstybės skyrius pradėjo veikti nuo kovo 7 d. Žmonės su pasitikėjimu žiuri į valstybės iždo skyrių ir net buvo pageidavimų, kad iždan butų priimami pinigai saugojimui. Bet įdėlių kol kas iždas nepriima. Mokesčiai nuo prekybos ir pramonės pradėjo plaukti gana pasekmingai. Nuo žemės ukio kol kas įplaukė labai maža. Daugelis ukininkų, per kurių laukus ir sodybas perėjo karo viesula, skundžiasi, kad jie neįstengsią užmokėti valstyb. mokesnio. Vietos savyvaldybė taip pat nutarusi yra imti savo reikalams 20 nuoš. valstybinio mokesnio. Bet iždo skyriun Marijampolėje priimami tik valstybiniai mokesčiai.

Iždo skyriai dar veikia: Kaune nuo vasario 13 d., Seinuose nuo vasario 26 d., Šakiuose nuo kovo 10 d., Kedainiuose nuo kovo 11 d., Alytuje nuo kovo 12 d. Skyriai buvo organizuojami tik tada, kai buvo užtikrinta karinė pinigų apsauga. Bendrai reikia pastebėti, kad ne visur su lygiu noru moka valdžios pamatinį mokesnį. Pav. Kauno mieste ir apskr. dar daug prekybos ir pramonės įstaigų savininkų ligi šiam laikui neužsimokėjo prideramo jiems mokesnio. Rinkliavų dep. stengsis priversti juos užsimokėti ir jau išsiuntė kelis savo valdininkus patraukti atsakomybėn nenorinčius mokėti.

Vėliausios žinios.

Filipinai pareikalavo, kad Suv. Valstijos jiems suteiktų nepriklausomybę.

Vengrijos sovietai krinka. Formuojasi nauja valdžia.

Šveicarija pasiuntė daug maisto į Vokietiją, už ką gavo užmokestį akmeniniais angliais.

Bavarijoje susitvėrė naujas ministerių koalicijinis kabinetas. Kabineto konstitucija draudžia daryti atskirą sutarti su talkininkais.

Rhine respublika paskelbė savo nepriklausomybę nuo Vokietijos. Į šią naują respubliką įeina Rheineland, Hessen ir Pflaz.

Suomijoje įvesta visuotina prohibicija.

TAIKA IR VOKIETIJA.

Vokietijos delegatai dar vis nepasirašė po taikos sutartimi. Nors Vokietija sutinka atiduot talkininkams visą laivyną, prižada išmokėt 25,000,000,000 doliarių, atsižada Elzas - Lotaringijos ir Šlezvigo, bet Vokietija nori pasilaikyt sau Prusų Lietuvą ir Klaipėdos uostą.

Dabartinio Am. Liet. Seimo Svarba.

Rašo **P. J. Žuris.**

Iš visų seimų, laikytų Am. Lietuvių, dabartinis turės didžiausią svarbą netik del šio momento, bet ir del ateities. Seniaus musų seimuose buvo svarstoma bėganti reikalai, bet šiandien mes rengiamės svarstyti musų Tėvynės ateiti, rengiamės išrišti kėblius ir svarbius klausymus, nuo kurių pridera visa Lietuvių laimė arba nelaimė. Ar męs pajiegsime tai atlikti ar ne, tai nėra čion vieta minėti, bet kad mes kaipo tikri tėvynainiai stengsimės iš visos širdies, tai nėra abejonės.

Jau prabėgo suviršdu mėn. laiko, kaip Am. Lietuviai išgirdo iš Tėvynės balsą šaukiantį maisto. Tai stengėsi atlikti ir iš dalies atliko tikri rėmėjai Lietuvos. Buvo priešų, kurie statė politiką augščiaus visko, kurie nebeturėjo kenkti prakilniam darbui ir tuomi trukdyti persiuntimą maisto Tėvynėn. Tie patys žmonės nesigėdino siųsti tokius atstovus Paryžiun, kurie vieton atnešti mums naudą ir garbę, vientik stengėsi mus sukompromituoti. Jie perstatė grupę vadų, kurie prieš minę gerų gerų tėvynainių vadinasi gerais lietuviais, bet kurie savo grupės viešuose suvažiavimuose siulo Lietuvą Lenkijai; kurie dar nė tiek nenuvokia, kad tikėjimas yra žmogaus privatiniu dalyku ir kad nėra etiška nė praktiška jį maišyti su politika arba ekonomija.

Šio seimo pareiga bus tokius darbus nušviesti, ištyrti musų visuomenės opiniją ir nustatyti ateities darbą rimčiaus.

Maisto klausimas turėtų buti pilnai išrištas. Viešas seimas turėtų išrinkti komisiją, susidedančią iš gabių ir mokintų vyrų, turinčių gerą pažintį netik su Lietuvos ir lietuvių padėjimu ir vadais, bet ir su Amerikos žymesnėms ypatoms. Apart turėjimo pažinties ir mokslo, jų vardas turėtų buti nesutepta ir stovintys už teisingumą ir pakantrumą. Su tokia komiisja, mes tuoj galėtum pasiekti vadus Suv. Valst., gauti jų paramą ir išrišti Lietuvos maisto klausimą. Jau dalis šio darbo yra išrišta p[illegible]gabų ir garbės vertą žmogų adv. Lopattą ir garbingus musų veikėjus Dr. J. Šliupą, inž. Naruševičių ir kitus. Apait maisto ir drabužių Lietuvai dabartiniu metu reikia, ir labai greitai, jaunų tikrų lietuvių.

Musų visi protestai, atsišaukimai, maldavimai, rašymai straipsnių svetimtaučių laikraščiuose, be abejonės atlieka svarbų darbą, bet visi tie aktyviškumai dabartiniu laiku mums tiek nepagelbės, kaip kad pagelbėtų nors 10,000 giknluotų vyrų, kokia nors $40,000,000 vertės amunicijos, kanuolių, orlaivių ir kitų ginklų pavartotų prieš tuos, kurie terioja Lietuvą.

Ar jųs broliai ir sesers negirdite Lietuvos šauksmo. Ji teriojama iš visų pusių! Ar jums neaišku ko jai reikia? Vyrų, ginklų, vadų, tikro pasišventimo! Lai pabunda mumyse karžygiškas kraujas, kuris sumušė užpuolančius teutonus, kuris išgelbėjo Lietuvą ir net Europą nuo vokiškų kryžiokų!

Dabar iš žiemių siaučia anarchijos ir bolševizmo kariuomenės, iš pietų musų istoriški neprieteliai, su neapžebotais šovinizmo apetitais —lenkai, iš vakarų— vokiečiai. Ar tada bus laikas mums gyntis, kada jie bus surišę musų brolių rankas? Ar tada siųsim ginklus ir vyrus, kada bus išdeginti musų kaimai, miestai, atimtas paskutinis maistas, drabužiai ir ginklai? Dabartės yra laikas! Lai buna paskyr-

(Seka ant 4-to puslp.)

Birželio 9-je dienoje, 9 val. ryte, Morrison viešbutyje, Chicagoje, prasides

Amerikos Lietuviu Seimas

"Liuosybes Varpas" sušauks visus delegatus Lietuvos gelbeti.

AMERIKOS LIETUVIŲ SEIME oficialiai dalyvaus Lietuvių Tautininkų sriovė ir visos tautiškos organizacijos.

Neoficialiai dalyvaus Katalikų Demokratų visuomenė su svietiškiais vadovais (dvasiškiai vadovai dalyvaut atsisako).

AMERIKOS LIETUVIŲ SEIMAS — tai Lietuvai Neprigulmybės trokstančių **žmonių Seimas.**

VISI AMERIKOS LIETUVIŲ SEIMO delegatai yra iš **dušios ir iš kuno Tėvynės Lietuvos Mylėtojai.**

AMERIKOS LIETUVIŲ SEIMAS varde Amerikos lietuvių piliečių reikalaus Suvienytų Valstijų Amerikos per Suvienytas Valstijas ir kitų šalių **pripažinti Lietuvą Neprigulminga Valstija.**

AMERIKOS LIETUVIŲ SEIMAS aiškiai parodys lietuviams kas yra **Lietuvos Neprigulmybės priešais ir jos draugais.**

Visos draugijos (nors ir paskutinėmis dienomis pasirupinkite, kad jusų atstovai butų **Amerikos Lietuvių Seime.**

Kurios nespėjote gauti iš generalio sekretoriaus Mandatų Blankų, parašykite kiekvienam atstovui po mandatą ant savo draugijos popieros pridėdami viršininkų parašus ir adresus. Tuos mandatus siųskite gen. sekretoriui arba (del stokos laiko), atsivežkite su savim Seiman.

Dauguma delegatų galės apsistoti Morrison viešbutyje (kur bus laikoma sesijos); kainos nuo dolierio augštyn.

Siųsdami **AMERIKOS LIETUVIŲ SEIMUI** savo sumanymus, patarimus, pasveikinimus, telegramus ir **Aukas** adresų okite sekančiai:

Morrison Hotel, Clark and Madison Sts., Chicago, Ill.

Už Seimo Rengimo Komitetą **Dr. K. Drangelis,** gen. sekr.

A.L.T.S. Reikalai.

A. L. T. SANDAROS
KRIVULĖ NO. 3.

S. E. Vitaičiui,
ALTS. Sekr.,
New York City.

So. Boston, Mass.,
Geg. 7 d. 1919 m.

Gerb. Tamsta: —

Nuo pirmos dienos, kuomet A. L. T. Sandara nupirko 'Ateitį", mane paskyrė laikinu "Sandaros" administratorium, vėliaus užtvirtino iki 5 Sandaros seimui. Nors 5-tame seime padaviau rezignaciją, tačiaus prašant delegatams, vėl apsiėmiau laikinai pabuti administartorium — neilgiau Naujų Metų, (Sausio 1 d. 1919 m.), iki atvyks Bostonan seime išrinktas ALTS. Sekretorius - Administratorius p. S. E. Vitaitis. Tačiaus negalint Vitaičiui atvykti Bostonan ir užimti minėtą vietą, buvau priverstas pildyti Adm. pareigas net iki šioliai.

Dabar-gi, pasitaikius progai gauti kitą tinkamą žmogų uz "Sandaros" Adm., su Gegužio 31 d. aš rezignuoju iš laikinojo "Sandaros" adm. vietos. Rezignuodamas kartu perstatau savo vieton Joną M. Kerdiejų, kuris apsiima pildyti minėto urėdo pareigas. Taipgi jisai apsiima dirbti už tą algą, kokią seimas paskyrė S. E. Vitaičiui, butent $30.00 savaitėje.

Su pagarba,

K. Jurgeliunas,
laik. "Sand." Adm.

ALT. Sandaros
Centro Valdybai.
New York City,
Geg. 12 d. 1919.

Gerb. Tamstos: —

Čionai siunčiu g. K. Jurgeliuno rezignaciją iš "Sandaros" laikinojo administratoriaus vietos.

Nėra abejonės, kad g. K. Jurgeliunui yra perdaug sunku pildyti "Sandaros" Adm. pareigas ir kartu pridaboti savo biznį. Todel šiuomi įnešu, kad g. K. Jurgeliuno rezignacija butų priimta, kartu išreiškiant jam gilios padėkos žodį, už jo padėtą darbą Sandaros auklėjimui už kurį jisai net jokio užmokesčio nereikalauja. Kiekvienas gali lengvai numanyti, jog jo paties biznis turėjo nemažai nukentėti delei "Sandaros" reikalų, nes jisai daug laiko turėjo pašvęsti "Sandaros" administracijai. Tačiaus jisai budamas šviesum ir paklusnum žmogumi visiškai to nepaisė ir veltui ALT. Sandarai dirbo.

Taipgi dabar, kuomet atsiranda pilnai atsakantis žmogus ypatoje g. Jono M. Kerdiejaus, kuris apsiima užimti ALT. Sandaros sekretoriaus - administratoriaus urėdą, tad šiuomi rezignuoju ir aš iš A. L. T. Sandaros sekret.-adm. urėdo.

Kuomet pereitame (5-tame) ALTS. Seime mane aprinko Sekretorium-adm., tad aš tuomet apsiėmiau, manydamas, jog galėsiu persikelti Bostonan, prie "Sandaros" ir galėsiu pildyti minėto urėdo pareigas. Bet vėliaus aplinkybės taip susidėjo, kad aš negalėjau persikelti Bostonan ir todel senai norėjau rezignuoti, bet neėsant tinkamo žmogaus tam urėdui, visas dalykas užsivilko iki šioliai. Mano gyvenimo aplinkybės, trukdančios persikėlimą Bostonan, iki šioliai dar nepagėrėjo ir vargiai greitu laiku pagėrės, todel ir rezignuoju, nes pastovus ir pilnai apmokamas administratorius laikraščiui butinai reikalingas, ir be to pats biznis turi kentėti.

Taigi dalykams taip stovint, tikiuosi, jog priimsite mano rezignaciją ir užgirsite ALT. Sandaros Sekr.-Adm. g. J. M. Kerdiejų, kurį perstato g. K. Jurgeliunas, o aš širdingai patvirtinu.

Taipgi prie progos norėtu pridurti, jog g. J. M. Kerdiejus yra kuopilniausiai kompetentiškas tam urėdui, ir net geriau ir tinkamiau už mane įstengs atlikti to urėdo pareigas.

Su augšta pagarba,

S. E. Vitaitis,
ALTS. Sekr.

Brooklyn, N. Y.
Geg. 16 d. 1919 m.

Pilnai sutinku priimti g. K. Jurgeliuno rezignaciją ir varde A. L. T. Sandaros, kaipo jos veikiantysis prezidentas, tariu širdingą ačiu g. K. Jurgeliunui, už jo taip didelį pasišventimą Sandaros labui, kuris dirbo suviršum metus laiko be jokio užmokesčio, kaipo "Sandaros" administratorius, ir tuomi pat laiku daug pasidarbavęs tvėrime naujų kuopų. Suprantama, kad tik toki žmonės naudingi žmonijai, kurie dirba, o ne šukauja. Dar kartą ačiu!

Taipgi sutinku priimti rezignaciją ir g. S. E. Vitaičio, kuris irgi vertas tos pačios padėkos, kaip ir g. Jrugeliunas. Dar toliaus sutinku, kad g. J. M. Kerdiejus užimtų A. L. T. Sandaros Sekr.-Adm. urėdą, suteikiant jo reikalautą savaitinę algą.

A. M. Martus,
ALTS. Veik. Prez.

Lawrence, Mass.
Geg. 19 d. 1919 m.

Sutinku ir nuo savęs išreiškiu g. K. Jurgeliunui didžiausį savo ačiu, už taip garžų, teisų darbavimąsi prie "Sandaros". Taipgi ir g. S. E.Vitaičiui, norinčiam pasiliuosuoti, mano didelis ačiu, bet geismas yra iš širdies, kad jisai visad ankštai butų surištas su Sandaros-Partijos obalsiais ir reikalais.

Gaila, kad aš šuom tarpu nieko negaliu pasakyti apie naująjį kandidatą— g. J. M. Kerdiejų.

J. Sekevičius,
Iždo glob.

New Haven, Conn.,
Geg. 21 d. 1919 m.

Norint didziai apgailestauju, kad g.g. K. Jurgeliunas ir S. E. Vitaitis rezignuoja iš jujų urėdų, bet kad gyvenimo aplinkybės juos prie to verčia, tad turime priimti jų rezignacijas ir ant to aš pilnai sutinku, kartu tardamas jiems kuoširdingiausį ačiu, už jų darbą, atliktą praeityje, ir širdingai meldžiu buti ankštai surištais su mumis ateityje.

Taipgi sutinku, kad Sandaros Sekr.-Adm. vietą užimtų musų gerb. veikėjas J. M. Kerdiejus. Nors asmeniškai g. Kerdiejų mažai pažystu, tačiaus iš jo pasidarbavimo musų srovės labai, drąsiai sprendžiu, jog jisai yra pilnai kompetentiškas užimti musų partijos organo Administr. vietą.

Kaz. Makarevičius,
Iždo glob.
So. Boston, Mass.

Pagal seimo nutarimą, kad sekretorius ir administratorius turi buti viena ypata, sutinku su Vitaičio rezignacija.

K. Jurgeliunas, Iždo.

Vienablsiai priimta g. K. Jurgeliuno ir mano rezignacijos ir užgirtas g. J. M. Kerdiejus AL. T. Sandaros Sekr. Administratorium. Todel nuo dabar gerb. Sandaros kuopos, visokiuose reikaluose, lai kreipiasi prie naujai išrinkto Sekr.-Adm., kuris jau dirba prie "Sandaros".

S. E. Vitaitis,
buvęs ALTS. Sekr.

ALT. SANDAROS
KRIVULĖ NO. 4.

A. L. T. S. Centro Valdybai,
New York City,
Geg. 22 d. 1919.

Gerbiamieji!

Beabejonės, kiekvienam iš Tamstų yra gerai žinoma, jog Birželio 8—11 dienomis, Chicago, Ill., bus Amerikos Lietuvių Visuotinas Seimas, ir kadangi šitas seimas yra šaukiamas labai svarbiems reikalams, surištiems su Lietuvos Laisvės išgavimu, todel šiuomi įnešu, kad A.L.T. Sandara oficialiai jame dalyvautų ir paskirtų 3 atstovus Sandaros Centrą atstovauti.

Kadangi visa Centro Valdyba (A. L. T. S.) yra rytuose, tad siunčiant 3 atstovus į Chicagą pasidarytų perdideli iškaščiai, todel lai buna suprasta, kad Sandaros Centro Valdyba sutinka įgalioti ir kitus asmenis, sandariečius, neėsančius Centro Valdyboje, kurie sutiktų važiuoti Chicagon savais iškaščiais, jeigu nesirastų iš C. V. Valdybos narių, norinčių važiuoti ir nereikalaujančių nuo Sandaros atlyginimo. Iki šioliai pasižadėjo važiuoti nuo ALTS. Centro Valdybos veikiantysis prezidentas g. A. M. Martus.

Su augšta pagarba,

S. E. Vitaitis,
ALTS. Sekr.

Geg. 22 d. 1919.
Sutinku dalyvauti Seime.

A. M. Martus,
So. Boston, Geg. 23, 1919.
Sutinku.

K. Jurgeliunas, ALTS. Ižd.
Lawrence, Mass. Geg. 24, 1919.
Sutinku. Butinai reikalinga dalyvauti Seime, Chicagoje.

J. Sekevičius, Kas. glob.
New Haven, Ct. Geg. 26, 1919.
Pilnai sutinku.

K. A. Makarevičius, Iždo. gl.
Vienbalsiai nutarta dalyvauti Am. Liet. Visuotinam seime.

S. E. Vitaitis,
buvęs A. L. T. S. Sekr.

Šią savaitę įstoję nauji nariai į A. Liet. Taut. Sandarą.

Prie 49 kp. Lowell, Mass., pristojo iš kariuomenės pargryžęs **A. Gaidys** ir **S. Uždanavičius.**

Taipgi pavienis narys **J. Žilinskas iš Switchback, W. Va.**

(Iš ALTS. Raštinės knygų)

Klaidos atitaisymas.

ALT. Sandaros Conn. Apskr. VI suvaž. tilpuosiam protokole, "Sand." 22 num. įvyko klaida: Suraše atstovų pažymėta, jog nuo 13-tos kuopos Hartford, Ct. J. Dumblauskas ir J. Valkevičius. Teisingai turėjo buti nuo 13-tos kuopos New Britain, Ct., A. Aržuolaitis, A. Ramanauskas, J. Petkevičius ir apskr. buvusis pirm. p. A. Mikalauskas, o nuo 46-tos kp. Hartford, Conn. tai turėjo buti J. Dumblauskas ir J. Valkevičius. Viso 12 atstovų nuo 4-rių kuopų.

ALT. Sandaros Con. Apskr. raštininkas, **K. J. Paulauskas.**

Žečkalnių Jonas.

"Krikščionys Demokratai" Lietuvoje ir čia.

Pasiekę laikraščiai iš Lietuvos praneša gan daug įdomių žinių. Juose rašoma apie valdžią, jos užvedamą tvarką, rašoma apie visuomenės labą ir jos šiandieninį padėjimą, rašoma apie lietuvių organizavimąsi į partijas ir apie tas partijas ir kaip jos tarnauja žmonėms. Gavęs pluoštelį žinių, laikraščių ir aš norėčiau pasidalint su Amerikos lietuviais.

Šiuom kart nekalbėsiu apie Lietuvos valdžią, nes yra svarbesnių dalykų. Apie valdžią bus laiko bile kada kalbėti, nes ji yra pastovus tvarinys ir todel suspėsime su ją susipažinti. Svarbiau tai žmonių gyvenimas, visuomenės padėjimas ir partijos, kurių riejimosi stadija tik prasideda pas mus.

Politiniai žmonės skirstosi į tris sroves: kairius (socijalistus įvairių pakraipų), demokratus (liberalus įvairių spalvų) ir klerikalus (taip-gi kelių sektų). Tarpe kairiųjų tai bolševikai pasiekę augščiausio kairumo laipsnio ir vadinasi komunistais. Jie Lietuvoje neturi pasisekimo. Štai "Lietuvos Ukininko" korespondentas, kaip aprašo bolševikų "pravlenią".

"Bolševikams viešpataujant. Kam tenka buti anoj pusėj fron to, ypač arčiau Vilniaus, tas įdomių dalykų pasakoja.

"Antai visur pakeliui iš Vilniaus galima sutikti daugybę žmonių: paprastų darbininkų, šiaip žmonių ir net inteligentų, kurie, maišeliais apsikrovę, eina per sodžių maisto jieškodami ir, žinoma, brangiai už jį mokėdami. Tik mažai jo teranda, todel, kad sodiečiai visą ką turi, patys sau slepia, kad patiems badą nekentėjus. Kartais kas nors iš tokių duonos jieškotojų kur nors šunkeliais ir musų kovos frontą pereina, kad čia užtektinai ir pigiai viską gavus. Nemaža iš jų čia musų kareiviai ar milicija suima. Pas juos suranda daugiausiai apie vieną ar du šimtu rublių, bet kartais pasitaiko sugauti ir gerai pinigais apsikrovusių. Tie su šimtine, kita kišenėja, tai — beturčiai, kurie arba sau duonos perkasi, arba brangiai ją Vilniuje parduoda, kad šį-tą pelnius.

Sodiečiai Vilniui duonos beveik neveža. Tik tiek duonos ten yra, kokiu budu maišeliais patys vilniečiai prineša. Sodiečiai duonos neveža, todel, bolševikai arba visai ją atima, arba moka kerenkomis, kurių niekas geruoju, o kitas ir verčiamas imti nenori. Mat tie pinigai bolševikų be paliovos dirbami, bet niekuo neapdraudžiami, taigi tiek beveik ir teverti, ką ir šiaip poperėliai, sienoms gi klijuoti, — kiti juokiasi — netinka, nes labai maži ir nedailųs.

Visur, kur tik keliai buvo prieinamesni, bolševikai ilgiausiomis gurguolėmis duoną Rusijon liepė išvežti. Vežė patys žmonės, bolševikų nagaikomis ir šaudymais varomi. "Stuikomis" žmonės baisiausia nukankinti. "Stuikomis" ima be jokios tvarkos: kas po ranka pakliuva. Antai žmonės Vilniun ir važiuoti bijo. Kai tik pamato atvažiavusį kokį sodietį, tuojau jį varo bolševikų vežti. Ties buvusios V. Tarybos rumais dieną, naktį stovi po keliasdešimtis sodiečių vežimų, vis laukdami, kada jiems lieps kur nors važiuoti. Žmonės, išnetyčių užkliupti, paprastai neturi nei sau maisto, nei arkliams pašaro. Taip ir badauja ir patys ir arkliai per kiauras dienas ir naktis. Taip Prašosi paleisti bent pasiganyti —neleidžia. Stovėk, nors dvėsk, —jiems atsako.

Vilniuje tarp pačių bolševikų esanti didžiausia netvarkė, o kas svarbiausia baisus ištvirkimas. Visame Vilniuje buk esą tik keliasdešimtis ginkluotų raudonarmiečių, bet jie visą miestą savo galybėje turi. Dieną, girdi, dar gali miesto gatvėmis eiti, bet kai tik sutemsta, gatvėse tik raudonarmiečiai su savo "ponytėmis" vaikščioja, Jei šiaip kas pasirodys, kaip matai apiplėšia. Sutikę tuojau klausia revolverio. Neradę revolverio atima pinigus ir šiaip kas brangesnio. Dažnai ir į namus išsilaužia, įsilaužę apiplėšia.

Užtai visi gyventojai, pamatę musų eroplanus, džiaugiasi neišpasakytai. Tartum tai butų didžiausios laimės pareiškėjai. Lapelius, iš eroplanų metamus, kaip galėdami gaudo. Tik kad bolševikai, bijodami, kad žmonės iš tų lapelių teisybės nesužinotų, griežčiausia draudžia juos nuo žemės pakelti. Įsakė vietoję nušauti kiekvieną, kuris tą sišaukimą pakels.

Musų atsišaukimai, dargi į pačius bolševikų kareivius (tuos mobilizuotus) didžiai veikia. Antai Kupiškyje buvo sukilęs bolševikų pulkas. Jiems įgriso musų (lietuvių) bolševikų siautimai. Murmėjo kareiviai prieš juos senai. O čia eroplanas išmetė jiems rusų kalba atsišaukimų ir šiaip kurstančios literaturos. Rusai, paskaitę, kaip tai jų komisarai—svieto lygintojai automobiliais važinėjasi, kai tuotarpu jie basi ir alkani vaikščioja, sukilo. Sukilę išdaužė kalėjimą, kur kankinosi bolševikų priešai, paleido juos ir, baltą vėliavą iškabinę padarė mitingą, reikalaudami juos namo paleisti Komisarai išlakstė ir pasislėpė. Tada raudonarmiečiai paskyrė už kiekvieną jų galvą po 500 rublių. Ar surado kur nors — nežinia. Tarp Kupiškio komisarų buvo atsižymėjęs savo žiaurumais **Rekašius,** seniau buvęs Šiaulių "švedas".

Ir dar vienas įdomus dalykas: **iš kur bolševikai musų kariuomenės jau išvyti, ten žmonės savo pažiuromis į dešinę nukrypę. Sako: — žiurėkit ką padarė patys kairieji (bolševikai). Taigi toliau nuo visų kairiųjų.**

Ir eina toliau nuo kairiųjų, eina dešiniųjų globon.

Ir išeina teisybė tų, kurie sako, kad didžiausi laisvių ir pažangos neprieteliai, tai bolševikai."

Iš "Lietuvos Ukininko" No. 11. bal. bal. 13 d. 1919.)

Iš Šiaulių to pat laikraščio kronikų vedėjas paduoda:

"Šiauliai bolševikams iš jų pabėgus, pamažėli ima atsipeikėti, gyvenimas ima tvarkytis ir ramumas žmonėse grįžta. Bolšekų gi čia buvo gana daug —apie 2000. Tačiau mušio didesnio ne buvo. Pasirodžius apie 30 vokiečių, visi bolševikai pabėgo. Bebėgdami jie susimušė tarp savęs. Rusai užpuolė musų bolševikus, kam tie juos prigavo, nes kviesdami Lietuvon sakė, kad jie čia eina tvarkos daryti, tuotarpu gi prisiėjo kariauti. Užtenka, girdi, jiems 5 k. met. Rusai draudė musiškiems "svieto lygintojams" Rusijon grįžti., Užmušią girdi. Užtai dabar, atėjus musų kariuomenei, žmonės negali ja atsidžiaugti, kad tai ji juos nuo bolševikų išgelbėjo".

Tik minėjome bolševikų darbus. Jiems žmonės, tol tarnauja, kol nagaika raudongvardiečio pliekia ir gręsia mirčia, bet kartą pasiliuosavus nuo bolševikų žmonės bėga nuo visų kairesniųjų ir puolasi prie dešiniųjų. Vienok kas tie dešinieji, kaip jie elgiasi ir ką randa žmonės pas juos, tai gana aiškiai pasakyta "Lietuvos Ukininko" korespondento. Tik perskaitykite domiai:

"Vienas musųe senas bendradarbis mums rašo: Po sugrįžimui iš Vilniaus buvau išrinktas į valsčiaus komitetą ir nuo komiteto į apskričio Tarybą, bet deliai nesveikatos greit išstojau.

1918 m. gruodžio 6 d. slaptosios policijos buvau areštuotas ir apie 8 val. tardytas. Mat manyta, ar įskųsta, kad aš bolševikas, bet kuomet aš pasisakiau, kad aš L. S. Liaud. Demokratas, tuomet buvo liepta nurodyta asmenį, kas galėtų paliudyti, kad aš ištikrųjų tas. Tuomet nurodžiau: F. Bortkevičienę, J. Vileišį, ir kt. Toliau nebeareštavo.

Pas mus pasirodžius bolševikams buvau atsargus, nes kur nekur buvau prieš juos išsitaręs, o iš buvusiųjų draugų kaikurie gana sukairėję, mane vadino buržuju ir nieko bendro niekam nebepatarė turėti. Mažai kur dalyvavau, tik norėdamas patirti kiek žinių, kad pasitaikius progai laikraštin parašyti korespondenciją.

Persimainius valdžiai, t. y. vėl užėjus vokiečiams, dar liudniau pasidarė. Nes iš vienos pusės areštai, žmonių šaudymas; is kitos — po kaimus rekvizicijos: kieno mėsa, kieno arklius, —grudus, — pinigus atėmė. Žmonės tvirtino, kad liksi, po vokiečiais ir vėl busianti kaizerinė valdžia. Kaikuriose vietose — komitetų rinkimuose daugelis iš baimės nedalyvavo. Ta proga ir pasinaudojo krikščionys demokratai. Musų komitetas susidarė taip pat iš tokių, Ir šiandien pas mus kas tik pirmesnis, nors didžiausias bolševikų priešas, vistiek skaitomas bolševiku. Krikščionys demokratai, pasivadinę save "Kristaus kareiviais" socialistus liaudininkus - demokratus vistiek vadina ir laiko bolševikais. Grįžęs norėjau sutverti bent keletą valstiečių Sąjungos kuopų. Vieni pabijojo, kad nenuėjus su ta L. valstiečių Sąjungos progr. pas bolševikus, kiti pakairėjo. Laikui bėgant tikėjausi pasidarbuoti ir rengtis prie rinkimų į steigiamąjį seimą.

Bet prieš savaitę vėl pradėjo mane ieškoti milicija, suimti. Tai gi šiandien vėl nežinau, kodel turiu slapstytis. Orai prasti, šalta, o sveikata silpna. Kokia man laisvė: bijok bolševikų, bijok krikščionių demokratų. Darbuokis, žmogus, tėvynės labui, — kada kiekvienas neklerikalas laikomas bolševiku ir turi bijotis tų, kurie del Tėvynės kitą kartą pirštą bijojo pajudinti, žodį ištarti, o šiandien...

Prisimenu Žemaitės raštus, kur sako: "Kent kaltas, kent nekaltas", tai čia ir tas pats... Skaitau apgarsinimus, ir po jais parašas draugų: M. Šleževičiaus, J. Vileišio, Paknio ir kitų. Manai, žmogus, ar šie irgi jau krikščionimis demokratais virto, kad jų nevadina bolševikais ir ne areštuoja. Bet ne, jie tie patys tebėra, širdis ir mintis pas juos, o pats — slapstykis. Taip tai musų krikščionys demokratai "valdo" ten, kur jie galybę turi."

Vėliaus ir daugiaus nedemokratiškų pasielgimų krikščionių-demokratų (klerikalų) pranešime, nes jie ten ,pasirodo, jų viešpatavimo valandose veikė išsijuosę, kaip klebonijose, bažnyčiose, tarpe parapijonų kaimuose ir visur, kur proga buvo.

Iš to kas augščiau pasakyta apie tų dviejų pakraipų žmonių veikimą, pasidairius pas mus jau čiama, kad Lietuvos tų srovių veikėjų karštumas ir čia atsiliepė.

Sugrįžę Mostovski ir Česnulis privačiai ir viešai sėja prieš Lietuvos valdžią neapykantą. Kun. Petkus iš Brooklyno jau du kartu yra viešai išgirstas, kad esą Lietuvai geriau po lenkų globa, negu po kitų. Jau jaučiama, kad ir mųs krikščionių - demokratų vedamas Lietuvių Informacijų Biuras New Yorke nieko neskelbia prieš lenkų žiaurius darbus Lietuvoje, bet bovijasi trumpytėmis žinutėlėmis iš Lietuvos praeities ir nieko rimto pasvarstyti Amerikos visuomenei neduoda. Taip-gi ir kitos įstaigos krikščionių - demokratų tarp elgiasi ir todel priešingos dabar rengiamam seimui, kad tenai, turbut žino, kad bus išnešta protestas prieš katalikiškos Lenkijos veikimą.

Lietuvos klerikalai elgiasi taip, kaip tenai šiandien jiems yra galima elgtis: kur jie gali tai ir areštų griebiasi, kur gali kratas daro senu įpročiu, sodina žmones kalėjimuosna, padarydami falšyvus įskundimus. O čia rengiasi prie to darbo, renka paramą tam judėjimui ir, žodžiu, daro viską, ką gali čia padaryti.

Reikia pagalvoti Lietuvos piliečiams, ką-gi reiškia klerikalų politika.

ĮDOMIOS ŽINIOS

Surinko **Vincas.**

GYVUNAI JURIŲ GILUMOJE.

(Tąsa).

Suvienytų Valstijų tautiškame muzėjuje yra daug akyvų vaizdų iš jurių žuvų. Tarp jų yra tokios, kurios gyvena labai tolimoj jurių gilumoj; jos sulyg aplinkybių reikalavimo, savo organizmo subudavojimu yra prisitaikę prie didelio vandens spaudimo, koks yra jurių gelmėse, atgabentos arčiau paviršiaus, kur nėra jau taip didelio vandens spaudimo, jos plyšta Dr. L. Hursakov, kurs tyrinėjo šios žuvies kuno subudavojimą, aiškina, kaip tas subudavojimas persimaino po įtekme vandens spaudimo, tolimose gelmėse. Vandens spaudimas didinasi su atsitolinimu jo gilumon. Tolimose gilumose vandens spaudimas parsieina apie kelis tukstančius svarų ant kiekvieno keturkampio colio. Dėlei šios priežasties, čia gyvenančių žuvų subudavojimas kuno yra minkštas, ir todėl kunas yra gazų išpustas. Jeigu tokią žuvį ištrauksime arba eksplioduoja, ir mėsos subliukšta, kaip šlapias skarmalas.

Žuvys, gyvenančios didelėse gilumose, savo dienas leidžia amžinose tamsybėse, nes čia saulės šviesa nepasiekia. Tulose vietose, nors šviesa pasiekia kiek giliau, tai vienok ta šviesa yra taip menka, kad gyvuno akis iš jos pasinaudoti negali. Užtaigi tokiose vietose gyvenanti gyvunai yra prisitaikę prie aplinkybių. Vieni turi labai jautrias akis, kurios ir silpniausią šviesos spindulėlį sunaudoja, kiti turi savo locnus žiburius, kiti yra visai akli. Yra ir tokių, kurių kaktoj, vieta akims, apaugusi oda ir uždengta žvynais. Didesnė dalis gyvunų, gyvenančių gilumose, yra apsirupinę žiburiu. Tulų visas kuno paviršius žiba, kaip kad sudrėkęs, sierinis degtukas. Aklieji gyvunai turi jautrumo organus. Visi jurių gelmių gyvunai, yra mėsaėdais, nes stoka šviesos neleidžia jiems maitintis augalais. Jurių gilumose, kaip ir visur, stipresniųjų valdžia, o silpnesnieji turi pasiduoti.

Tali iš jurių gyvunų turi taip didelius dantis, kad dėlei jų didumo negali sučiaupti savo žiotis. Temperatura jurių gilumos pasiekia iki užšalimo. Tleno gilumose kur kas mažiau negu arčiau paviršiaus, todel gyvunų kvėpavimo organai turėjo prisitaikyti prie aplinkybių. Gelmių gyvunų odos valakna kurkas silpnesnė, negu pas gyvunus, gyvenančius arčiau paviršiaus, o kiti valaknos visai neturi.

Kodėl tie gyvunai gyvena šitose gelmėse? Ar jiems nėra vietos arčiau paviršiaus? Išaiškinti šituos dalykus galima šiaip: Šitų gyvunų pirmtakunai turėjo gilumose apsigyventi, idant atsitolinti ir pasislėpti nuo plėšriųjų milžinų, tokių kaip "Plesiosaurus" ir "Chithyosaurus", kurie gyvena arčiau paviršiaus, gaudydami ir ėsdami kiekvieną gyvuną, kokį tik gali surasti. Didieji tvariniai negalėjo išlaikyti vandens spaudimo, kad leistis į gilumas, ten apsigyventi ir už save silpnesnius gaudyti, tad pasiliko arčiau paviršiaus, o mažesnieji, besislapstydami gilumose, priprato prie aplinkybių, apsigyveno gilumose, ir tik tokiu budu išliko neišnaikintais savo milžiniškų priešų.

Dr. G. E. McEwen, profesorius Californijos universiteto ištyrė ir apskaitė šilumą ir šviesą įvairiose jurių gilumose. Saulės šviesa, trijų pėdų vandens gilumoje, spėkos turi 100%. Gilumoje 200 pėdų sumažėja ant 90%. Gį šiluma kuomet ant vandens viršaus siekia 57 iki 68 laips. sulyg Fahrenheito termometro, vandens gilumoje 1,400 pėdų, temperatura nupuola iki 44 laipsnių, to paties termometro.

——— 0 ———

MAUDYMASIS JURĖSE.

Rodosi, kad važinėjimas į jures maudytis, visai neseniai įėjo į papročį, vienok, jei pažvelgsime į tolimą praeitį, tai pamatysime jog keliais amžiais Kristui dar negimus, žmonės jau gydėsi jurių klimatu. Yra tekstas, sulyg kurio, anuose amžiuose, prie jurių buvo sanitorija, kurioje buvo gydoma ligoniai, turbut džiovininkai. Plinius mini apie kelionę jurėmis, su tikslu gydymosi, bet jo nuomone, sergantiems krutinės liga, yra daug geriau gydytis gyvenant arti girios spyglėtų medžių.

Žiloje senovėje, jurių vanduo buvo skaitomas vaistu nuo visų, be skirtumo, ligų. Žmonės gėrė jurių vandenį atvirintą, kiti tiesiog iš jurių. Vanduo buvo geriamas, tikint, kad jis limpančių ligų bakterijas, ir mazgoja žaizdas, paeinančias nuo įkandimo nuodingų kirmėlių. Maudymasis jurėse buvo užginamu vien turintiems žarnų uždegimą ir pilną organizmą.

Rymionai, o panašiai turbut ir grekai, maudydavosi jurėse, kad tuomi prašalinti sugedusį kune kraują. Net kareiviai, laike mušio su priešais, šokdavo į jures, sušilę ir pailsę, budami tikrais, jog pasimaudymas jiems suteikia naujas spėkas.

Viduriniuose amžiuose, maudymasis jurėse, beveik pranyko. Tik XIV amžiuje maudymasis jurių vandenyje, prasidėjo vėl buti skaitomu prie gydymosi metodos. Anoje gadynėje maudymusi jurėse buvo tankiausiai gydomasi nuo pasiutimo. Pirmiausia, kada žmogus buvo apkandžiotu pasiutusio kanduno, žaizda budavo išdeginama, ir ligonis tada keliaudavo į jures. Šita gydymosi sistema užsivilko net iki Liudviko XIV laikų. Gale XVIII amžiaus, pradėjo prie jurių keliauti su gydymosi tikslu žmonės ir ne apkandžioti pasiutėlių.

Garsus naturalistas Buffon yra didelis šalininkas jurių maudynių, kaip ir įvėrėjas naujos terapetikos, Hugo Maut, tėvas buvusio kunigaikščio- Bossano. Karės, revoliucijos ir karalijos suvaržė plėtojimąsi jurių maudynių, bet pažymėti reikia, jog pirmas, istorijoj plačiai žinomas žmogus, kurs jurių maudynes labai mėgo, tai garsusis Napoleonas. Lapkričio mėnesyje, 1808 m. Napoleonas maudėsi Biarritze, kur vėliaus buvo beveik vienų vainikuočių buveinė. Generolas de Brauelt, kurs savo atsiminimuose mini apie anas maudynes, patėmija, kad visos tos maudynės buvo saugiausia vieta, tinkama apsisaugojimui nuo anglų. Ypač Napoleonas čia buvo nuo anglų saugojamas, nes jam einant į vandenį, raita kariuomenė saugojo krantus.

1812 m. Dieppe buvo įtaisyta trioba, kur buvo galima maudytis prie įvairios temperaturos. Čia buvo jau ir patarnautojai. Karalienė Hortensia buvo paprasta lankytoja šitų maudynių. Tai buvo bene pirmutinės maudynės, įrengtos pastogėje. Pirmiaus maudynės visur buvo atvirame ore. Dieppe maudynės buvo įrengtos rupesčiu kunigaikštaitės de Berri, pačios Liudviko XVIII brolvaikio.

(Bus daugiau).

M. Gustaitis.

KO JIS TOKS LINKSMAS?

Kartą pas vieną bagočių tarnavo
Jaunas gražus sodininkas;
Budavo dirba jis soduose darbą
ir daineles sau dainuoja.
Sykį nusminė ponas ir sako:
Ko jis toks visada liknsmas?
Man gi delko vis taip liudna ir liudna?
Net ir daina neramina!
Šaukia jis tarną, apipila turtais
Ir paliuosuoja nuo darbo.
Tarnas dėkodams žemai pasilenkia
Ir užsimąstęs išeina.
Rodos, kad žadą kas atėmė dainiui —
Jau nebgirdėti dainuojant,
Sodai ir dvaras nutilo, paniuro.
Kas gi taip but užžavėjęs?..
Vėl sodininkas ateina į rumus
Ir savo viešpačiui sako:
Imki sau auksą atgal ir sidabrą,
Tik mano dainas grąžinki.

("Vaivorykštė").

Politika Kariuomenėje ir Bažnyčioje.

Pastaba: Gavome "Lietuvos Ukininką" išeinantį Kaune (Duonelaičio gatvė No. 47). Tai yra nuo 1905 m. ėjęs Vilniuje, o dabar spausdinamas Kaune Lietuvos Valstybinėje spaustuvėje. Šis straipsnis nušviečia nedorą Lietuvos kunigų politiką. Skaitant reikia atskirti "Vyriausią Tarybą" nuo "Ministerių Kabineto". — **"Sand." Red.**

Bal. m. 3 d. 1919, Ministerių Kabinetas paskelbė draudžiamąjį įstatymą dalyvauti kariškiems politikos partijose ir jų organizacijose. Nors dar kaizerio laikais Vokietijoje kareiviams nebuvo įsakoma atsižadėti partijų ir vokiečių socialdemokratai taip pat nešė savo galvas į mušį, kaip ir konservatistai (atžagareiviai), betgi atsižvelgiant į musų, lietuvių, gyvenimo reikalus ir sąlygas tasai draudžiamas įstatymas galėtų buti naudingas jeigu...

Juomi, matyti, norima pašalinti kariškiai iš politikos ir politika iš kariškių tarpo. Bet įstatymo autoriai, sekdami senosios caro valdžios valdininkus, "perestaralis". Juk kariuomenei pavojus yra ne tada, kada viena ar antras kariškis savo įsitikinimais priklauso vienai ar kitai partijai, bet tada, kada jis aktyviai dalyvauja partijos darbuose r politikoje, kaipo jos agitatorius, arba kada budamas kariuomenėje varo agitaciją partijos naudai arba partijos politikai tarnauja. Pavyzdžiui, kariškių neleistinas dalyvavimas politikoje apsireiškia tada, kada koks karininkas karininkų pasitarimuose savo nuomonę reikšdamas nuolat,pabriežia: aš, kaipo krikščionis demokratas, ir tt. Neleistinas pasielgimas ir tada, kada pulko vadas, aplenkdamas Apsaugos ministerį, su tam tikros partijos vadu ir centro komiteto pirmininku tariasi, kaip čia geriau parėmus **V. Tarybos Aukštojo prezidiumo politiką prieš Ministerių Kabineto politiką.** Pastebėtina, kad prie to įsitikinimo priėjo musų klerikalai tik tada, jau kada jie nudegė pirštus kišdami juos kur nereikia, — butent tarp Vyriausybės politikos ir kariuomenės vadų. Tas pats ponas Stulginskis, kurs savo laiku tarpininkavo tarpe pulko vado ir Aukštojo Valstybės prezidiumo aplenkiant apsaugos ministerį, šiandien pasirašo po įstatymu draudžiančiu kariškiams dalyvauti politikoje. Reikia linkėti visiems krikščionims-demokratams sekti gerais savo vado pavyz. Gerokas žingsnis pirmyn — viešumoje. Tebuna jis vykinimas ir gyvenime pirmiausiai gi tų pačių, kurie įsako. Nes juk ir antrosios Konferencijos metu **krikščionys - demokratai salėje viešai pareiškė esą prieš kišimąsi kariškių į politiką,** o tuo pat metu jų partijos atstovas Aukštajame Prezidiume už kulisų šnabždėjosi su aktyviu kariškiu del galimybės paskirti jį vyriausiuoju karo vadu. Reikia betgi tikėtis, kad šį kartą krikščionys demokratai, aiškiai pamatę, kiek nuskaudos padarė jie visam kraštui savo intrigomis, kiek **pakenkė pačios Lietuvos valstybės reikalui,** atsižadės toliau pakampėmis politikinį "šmugelį" varyti ir vykins dar bais, ką žodžiais yra pasakę. Tuomet, nors jie ir negali buti tikri demokratai, bus bent tikri krikščionys.

Įstatymas del kariškių nedalyvavimo politikoje yra išplaukęs iš tikrųjų musų gyvenimo reikalų. Musų partijos taip dar yra jaunos, maža dar turi visuomenės gyvenime prityrimo ir rimtumo, o dau g noro susigriebti kiekvienai progai atsitikus viena kitai už čiuprynų. Be to gyvename tokiu metu, kada vi suomenės klasių ir partijų kova yra visur pačiam įkaitime ir todel labai butų pavojinga įnešti musų kariuomenėn politikavimas.

Šalin Politika iš Bažnyčių.

Dabar mums visiems, lietuviams, reikia laikinai paaukoti šiuos savo partyvinius norus ant tėvynės gerovės aukuro.

Yra dar viena sritis, kur politika ir partijos darbas turi buti griežtai pašalinta. Tai santykiai musų dvasiškių, kunigijos su savo parapijos žmonėmis. Jeigu, atsižvelgiant į gyvenimo reikalus draudžiama kariškiams dalyvauti partijose, tai lygiai yra reikalinga, atsižvelgiant į tąjį pasaulinį gaisrą, nuo kurio įkaito musų padangė, **uždrausti dvasiškiams priklausyti prie partijų arba bent varyti partijinė agitacija.** Juk kunigai patys save vadina "Dievo kareiviais", tai ir turi su kariškiais buti lyginami. **Tik tada kunigas galės buti tikruoju žmonių tikybos vadovu, kada jis atsisakys kurstyti žmonių jausmus savo partijos politiniams siekimams.** Tik kada dvasiškija ir Bažnyčia atsistos aukščiau politikos, tuomet visi tikintieji, be partijų skirtumo, galės kunigus gerbti kaipo savo tikybinius vadovus. Dabar, gi perdėm ir ištisai po visą plačią Lietuvą atsitinka taip, kad kunigas, dargi klebonas, parapijos dvasiškasis tėvas, yra kurios nors partijos vadas. **Jis koioja bažnyčioje iš sakyklos priešingos partijos žmonės ir laikraščius, agituoja per įvairius susirinkimus už savo partiją ir čion nekartą turi susidurti su savo politiniais priešais. Aiškus dalykas, kad čia jis išnaudoja savo autoritetą (reikšmę) kaipo dvasiškas vadovas politikos tikslams.** (Visur musų pabraukta. — **"Sand." Red.**) Ir štai žmogelis, kurs drįsta visgi nesutikti su kunigo klebono peršamosios partijos programa, yra apšaukiamas "bedieviu, netikėliu" ir tt.

Ir vis delko? Del to tik, kad dvasiškiai kišasi ten, kur jiems nereikėtų, kur to neleidžia jiems aukštos jų pareigos. Jie turėtų buti bepartyviai, bešališki ir lygųs santykiuose su vienos ar kitos partijos žmonėmis.

Todėl dabar, kada yra suprasta, jog šioji valanda reikalauja pašalinti politiką iš kariuomenės, turėtų buti taip pat suprasta, jog laikas butų pašalinti politika ir partijų darbas ir iš dvasiškių tarpo.

Nes kitaip mes galime prieiti prie labai nemalonaus apsireiškimo. Jau dabar musų "parlamente" — Taryboje pirmininkauja ir vadovauja kunigai. Jie saujele palankių sa užmonių sprendžia apie viso krašto likimą, daro valdžios krizius, renka prezidentą ir tt.

Ir vietose, provincijcse, kunigai klebonai dažnai laiko savo globoje parapijų komitetus ir pastatę juose savo artimuosius žmones diktuoja jeims savo valią. Jei taip gražiai visa eis ir toliau, tai netrkuus mes turėsime ministerį pirmininką ir ministerius kunigus, apskričiuose, vietoje buv. "zemsko načalniko" ar "uriadniko" irgi kunigą kleboną su kompanija. Tai butų tikra "Dievo Karalystė" ant žemės. Bet žemė vis tik lieka žeme ir mes matome, kaip greitai visos karalystės šiandien griuva.

Tad baigdamas dar kartą pabriežiu: reikalaujame vardan Lietuvos visuomenės gero, kad **ne tik kariškiams, bet ir kad kunigams butų uždrausta priklausyti prie politikos partijų, kol jie pildo dvasiškių pareigas.**

Tai yra vienintėlis budas šiuo įniršusios partijų kovos metu išlaikyti geri santykiai ne tik kariškių tarpe, bet ir tarp dvasios ganytojų bei parapijiečių ir sustiprinti vienybė visų lietuvių tarpe.

Suvalkietis.

Iš Lawrence streiko paradoksų.

Kada vasario 3-čią dieną sustreikavo visi audinių darbininkai del 8 val. darbo dienos bei 48 val. darbo savaitėje ir tas darbininkų reikalavimas tapo greit išpildytas, bet mokesties klausimas, kaip iš streikuojančių, taip ir iš darbdavių pusės buvo nejudinamas, tai jau apie 10—11 dd. vasario darbininkai pasijuto, kad gauna numažintą mokestį, butent už 48 darbo valandas. Visų aplinkinių miestų audinių darbininkai sutiko ant 48 val. darbo mokesties, bet Lawrenco darbininkai — ne. Jie reikalavo, kad nebutų nutraukta mokestis; bet Central Labor Unijos darbininkai (prigulį prie Am. Federation of Labor), visi beveik kalbatnieji anglai, airiai šitą Lawrenco darbininkų sutartį suląužė ir streiką atšaukė — nuėjo dirbti. Bet taip kalbant, ateiviai: italai, lietuviai, lenkai, rusai, belgai, graikai, syrai, armenai, dalis prancuzų ir vokiečių laikėsi streiko paduodami motto: 48—54. Vadinas, dirbti 48 val. sav. ir gauti mokestį už 54 val., kaip pirm vas. 3 d. 1919 m. buvo. Ir kaip jau matėme iš pereitosios savaitės laikraščių pranešimų, kad streikas tęsėsi lygiai 4 mėnesius.

Kada "angliškai kalbantieji" apie vas. 10—11 dd. nuėjo dirbtuvėsna ant numažintos mokesties, o "nekalbantieji" angliškai", kurių Lawrence sudaro 75% visų gyventojų pasiliko streikuoti del "48—54", tai Lawrence susidarė iš airių "Pyliečių komitetas", žinoma laužyti streiką ir "non-english speaking people" amerikonizuoti; nurodyti, kad čia viskas puiku, gera ir tik reikia eiti dirbti ir sekti "amerikonų"-airių pavyzdžius. Tas "piliečių komitetas" pirmųpirmiausia kas savaitė, tai Colonial teatre, tai miesto rumuose surengdavo prakalbas, lekcijas, klausimus su atsakais, etc. Paskui jie paleido savo agentus po visą miestą, kad surankiotų žinias, kaip lietuvių, lenkų, italų, syrų, vokiečių, graikų, armenų, "biznieriai", pramonininkai, profesionalai verčiasi, gyvena. Na, ir per visą streiką ir dabar eina vietos laikraščiuose biografijos visų biznierių. Iš lietuvių buvo patėmyta bruožai: dr. Mikolaičio, A. Ramanausko, bankieriaus, ir Z. Jankausko naujai užsidėjusio popieros krautuvę ir Real Estate biznį. Daugiausia buvo biografijų graikų, italų. Žinoma, nieko blogo, kad "svetimtaučiai" amerikonų spaudoj gauna vietą. Bet klausimas, kodėl pirmiaus negavo ir kaip tik streikas užsimirš vėl negaus. Šių žodžių rašytojas nekartą kreipės į vietos laikraščių redakcijas, kad indėti pranešimus - paskelbimus iš vietos lietuvių gyvenimo, politikos, bet nė kartą negavo vietos. Tiesa, kun. Vermauskas, kleb. R.-k. par. gavo keletą kartų indėti savo parapijos reikalų pranešimus, bet užtai kad jie surišti su katalikybe. Ir pakol Lawrenco miestą valdys vieni tik airiai, tol čia nebus gero. Ir dabar jau "svetimtaučiai' piliečiai tai nusimano ir tariasi, kad į miesto valdybą įsodyti nors vieną italą, ar vokietį, ar belgą ar nors tą patį amerikoną "jankę", kurie su airiais sugyvena, lyg katė su šuniu. Bet apie tai vėliaus ir iš buv. streiko bėgio bus daugiaus.

Embė.

"SANDARA"
(Buvusi "Ateitis").
Amerikos Lietuvių Tautinės Sandaros oragnas.
Metams kainuoja (Amerikoje) $2.00
" " (Užsieniuose) $2.50
Pavienis numeris 4c.
Agentams duodama už platinimą rabatas.

"THE LEAGUE"
The organ of the Lithuanian National League of America.
KASTANTAS NORKUS, Editor.

Yearly Subscribtion:
In the United States $2.00
Six months $1.00
To Foreign Countries $2.50
Kreipiantės rašykite:
"Sandara"
366 W. Broadway, So. Boston, Mass.
Atsiunčiamieji Redakcijai rankraščiai turi buti su autoriaus parašu ir antrašu. Rankraščius Redakcija taiso ir trumpina sulig savo nuožiuros. Netinkantieji spaudai smulkesnieji raštai (korespondecijos, eilės ir t. p.) naikinami ir autoriams negrąžinami.

"SANDARA"
366 Broadway
So. Boston, Mass.

Apžvalga.

Lietuvos Raudonasai Kryž.

Lietuvos laikraščiai rašo, kad Lietuvoje puikiai veikia Liet. Raud. Kryž. organizacija, globodama sužeistus ir šiaip sergančius Lietuvos karininkus. Lietuvos gyventojai, ypač Suvalkijos, remia R. Kr. pinigais, maistu, stukais audeklų ir drabužiais.

Lietuviai Rusų Tarybose.

Neseniai "Boston Herald" (ir žinoma, kitų didesnių miestų dienraščiai) pradėjo talpinti savo korespondento p. Frazier Hunt įdomias žinias iš Rusijos, apskritai ko munistų partijos, valdžios. F. Hunt ilgą laiką keliavo po Rusiją ir geg. pradžioje atvažiavo į Suomiją, į Helsingforsą ir iš tenai per Parisą kablegramu siunčia New Yorkan. Taip iš geg. 27 d., 4-tame savo pranešimų skyriuje nurodoma kaip taisoma pogromai ant žydų, kaipo komunistų rėmėjų ir palaikytojų. Bet koresp. Hunt nurodo, kad žydų musų valdžioje visai mažas nuo šimtis, pav. tik žydais esą Trockis, Zinovjevas, bet Leninas, rusas, turtingas "laundlordas", Čičerinas, rusas, "nobleman'as", Lunačarskis, rusas; Rikovas, respublikos pirmininkas, rusas; vieton užmuštojo Sverdlovo, pirmininko centralio sovietų egzekutyvio komiteto, išrinktas rusas — kaimietis Kalinin. Bet teisingiausia parodoma aštuntasai sovietų valdžios, komunistų partijos, suvažiavimas Maskvoje kovo mėnesyje. Iš 403 delegatų surašo pasirodė tik 16 nuoš. žydų, o rusų — 62 nuoš. Toliaus buvo 7 nuoš. latvių; 4 — ukrainiečių; 3 —lenkų ir 2 **nuoš. lietuvių.**

Taigi koresp. Hunt nurodoma delegatų amžiaus metai ir apsišvietimo laipsnis, o butent: didžiuma delegatų 31 m. amž. Seniausis pagal amžių delegatas buvęs 61 metų. Jauniausis — 16 metų amž. 24 nuoš. turi universiteto mokslo laipsnį; 25 nuoš. realių, gimnazijų ir šiaip aukštesnių mokyklų laipsnį; 37 nuoš. — pradinių elementarį mokyklų pasiekimą; 8 nuoš. namie (were educated at home) gavusieji apsišvietimą ir 5 nuoš savamokslių.

Slaptai ir Diplomatiškai.

Viename Lietuvos laikraštyje rašoma, kaip p. Gabrys pateko Lietuvon:

"...paaiškėjo, kad p. Gabrys Francuzų misijos traukinin ir vagonan įlipęs tiktai Berlyne, misijos nariams visai nežinant ir netikėtai, ir tik kelionėje su jais susipažinęs".

"Sandarą" Lietuvje Gauna.

Visą laiką įvairiais keliais mes siunčiame į Lietuvą "Sandarą" ir pasirodo, Lietuvos žmonės ją gauna, skaito ir seka sandariečių veikimą. "Lietuvos Ukininkas" viename balandžio numeryje savo apžvalgoje cituoja didoką dalį straipsnio iš 2 "Sand." No. š. m., kur mes rašėme apie baisiai nedorą klerikalų politiką Europoje ir čia.

Dabar "Sandara" eina į Lietuvą reguliariai. Sandariečiai, geriausis susižinojimas su savo giminėmis Lietuvoje yra per "Sandarą". Tat užprenumeruokit jiems ją!

Bolševikų Armija Krinka.

Sibiro armijos štabo pranešimas sako, kad bolševikų suorganizuoti kaimiečiai bėga iš armijos.

Bolševikų laikraštis "Ufimec" praneša, kad įvyko susirėmimas tarpe dviejų Rusijos armijos pulkų su "Raudonų Vengrų" pulku. Petrofske įvyko muštynės tarpe raudonarmiečių ir rekrutų.

Iš Lenkijos Amerikon atvyksta Konstantinas Bušinskis, kurio tikslas yra par traukt Lenkijon žmonių iš Amerikos. Sakoma, bus išduodami pasportai liuosai vykti Lenkijon Minsko, Volyniaus ir Gardino gubernijų gyventojams. Mat lenkai Gardino guberniją dar vis savinasi.

Musų "broliai".

Laikinoje Lietuvos valstybės sostinėje, Kaune, yra leidžiamas žinomų Vilniuje endekų dvasios lakiraštis vardu "Glos Kowienski".

Užtenka vieną kitą šio laikraščio numerį paimti rankosna, o tučtuojau pamatysi, kad tai aiškiai priešvalstybinis laikraštis.

Niekas negali užmesti Lenkams, kad šie indomauja Lenkijos stoviu. Indomu tai ir kitiems Lietuvos piliečiams, o lenkams ypač. Tečiaus kokia užuojauta ir nebutų reiškiama tai ar kitai valstybei, bet piliečiu galima buti vienos, o ne kelių valstybių.

Musų gi lenkai (gal ir ne visi) nori dviems dievams tarnauti: Lietuvos duoną valgyti, o Lenkijos piliečiais buti.

"Glos Kowienski" savo "pogadankose" rašo: **nelaimė musų, kad vardas musų krašto — Lietuva paeina nuo dalies jojo gyventojų — lietuvių. "L. U."**

DABARTINIO AM. LIET. SEIMO SVARBA.

(Tąsa nuo 1mo puslp.)

ta nauja militariška komisija, kurios pareigos butų rinkti pinigus, pirkti ir persiųsti ginklus ir amuniciją, organizuoti militarius rajonus liuosnorių ir išradus geriausius budus, juos persiųsti Lietuvon. Apart šių pareigų, šioji komisija turėtų kaip norint gauti kitų šalių pagelbą. Jeigu mes šio darbo neatliksime, tai pasaulio politikieriai mus perduos svetimtaučiams ir viskas bus užbaigta. Bet jeigu mes kovosim už savo teises, tad jie bus priversti pripažinti mums laisvę. Mes sudėjom apie $35,000,000 pinigų, indavėm apie 40,000 kareivių S. Valst. Ar mes nors pusę tiek negalėtum suteikti Tėvynei? **Kovokim, kol dar yra laikas! Iš svetimų nelaukim laisvės!**

Apart maisto, drabužių, kariuomenės, mes turim išrišti ir kitus klausimus, t. y. išdirbystės, pramonės ir technikos, nes ant šių remiasi musų tautos ateitis.

Tik atsižvelgkime 60 metų atgal ir patėmykim, kodėl musų broliai apleido Tėvynę. Kokiu budu 1-5-ta dalis musų tautos atvyko Amerikon? Ar už tai kad jiems nebuvo maloni jų šalis, kalba, pobudžiai, gentys, draugai ir oras? Ne! Apie 90% čion pribuvusių atvyko už tai, kad Tėvynėje buvo negalima pramisti. Ten truko išdirbystės, pramonių, industrijos ir technikos išsivystymo. Kodel Lietuvoje negalėjo buti mokyti technikai? Atsakymas, kad ir jiems nebuvo vietos. Mes visi sutinkame, kad jeigu ten butų taip augštai išsivysčius išdirbystė, industrija ir ekonomija, kaip kad čion, tat mumis niekas negalėtų čion atvesti. Mums nėra malonu matyti, kaip tyčiojasi iš musų pobudžių, kalbos ir apsiėjimo. Taip-pat ir amerikonai nelabai geidžia ateivių. Delto gi musų ateitis ir laimė kasdieninio gyvenimo remiasi ant geresnio sunaudojimo žalios medegos, gamtinės energijos ir technikos išlavinimo Tėvynėje.

Kuomet mes gyvename Amerikoje ir turime progą pilnai ištyrti šios šalies metodus ir procesus, tad griebkimės ir pagerinkim savo tėvynę. Tie ką grįžta tėvynėn, lai negrįžta tuščiomis rankomis, nes ten yra jų, varguolių, užtektinai. Žmogus, grįžtantis Tėvynėn lai turi nors vieną iš sekančių keturių kvalifikacijų: 1. Mokslą, — ypač inžinierystės arba technikos; 2. Amatą; 3. profesiją, arba 4. pusėtinai turto ir vaizbinio patyrimo. Toki žmonės suteiks Tėvynei laimę.

Bet kad išrišus Tėvynės ekonominį klausimą, turim jį apsvarstyti nuo pat padugnių ir rasti metodus išrišimo. Industrija yra procesas, kuriuom žmogus paima žalią medegą, pavartoja nors kokią formą jiegos moksliškų budu ir tą medegą padaro žmogui naudinga, arba jeigu buvo tik iš dalies naudinga, ją perkeičia naudingesne.

Lietuvoje yra sekanti žalia medega: 1. molis, kuriame yra apie 16 nuoš. aliumino.

2. Durpė, kurioje yra apie 2½ nuoš. alkoholiaus, ir apie 3 nuoš. įvairių amonijos ir kitų nitrogoniškų sudėčių ir kitų nitrogeniškų sudėčių ir anglinės smalos. 3. Medžio kurį reikėtų suvartoti del popieros, drabužių, šilko, o iš jo šaknų i ršakų — sausa distiliacija — apturėti acto rugšties, medžio alkoholiaus, kreosotų ir kitų chemiškų reikmenų; o jų pelenus, kuriuose randasi patašiaus, galima suvartoti stiklo išdirbystei.

4. Smėlis, arba pieska, kurioje nėra geležies sudėčių ir kurios yra apščiai Lietuvoje, galima suvartoti del stiklo išdirbystės. Čion pavartojus mokslo vyrus butų galima išdirbti brangius stiklus del teleskopų, mikroskopų ir tt.

5. Lietuvoje gerai augalinai. Ten pastačius dideles audinyčias prie Šešupės, Nemuno ir kitų upių ir pavartojus elektrą, pagamintą upės bėgančiu vandeniu, galėtum išdirbti geriausias drobes ir iš linų sėmenų, išnaudotų aliejų, chemišku oxidžinacijos budu sviestą ir hydrogenišku budu— gerus šmerus.

6. Vilnonės išdirbystė klestelėtų prie upių, kur galima apturėti pigią jiegą.

7. Apžebojus upių vandenius, mes apturėtume užtektinai jiegos netik varymui mašinų, išskyrimui aluminо iš molio, apšvietimui gatvių ir namų, suteikimui šilumos ir varymui gatvetraukių, bet net suvienijimui orinio nitrogeno su oxygenu ir tokiu budu pagaminimo nitriškų rugščių ir druskų, ant kurių remiasi žemės našumas.

Taip ukės pagerėtų ir suteiktų daugiaus mums maisto. Bet čion reikėtų visokių amatninkų. Vieni turėtų suprasti elektro dratavimą, kiti suvedimą gelžkelių, įsteigimą moderių, sustatymą mašinų, fabrikų, prižiurėjimą, — žodžiu sakant, apart vedėjų, inžinierių ir tyrinėtojų, mums reikia įvairiausių amatninkų.

8. Lietuvoje randasi pusėtinai druskos sluogsnių, kuriuos galima suvartoti labai naudingai. Apart paprastos druskos (Na Cl.) sodium chloridos, yra bromidų, jodinų, ir nitriškų druskų. Čion butų chemikams darbo.

Ką reiškia išrišimas šio klausimo? Štai ką: 1) Pakėlimas augščiaus musų kulturos ir mosklo. 2) Palaikymas savo amatninkų, darbininkų ir mokytų vyrų namie. 3) Suteikimas daugiau produktų su mažiau darbo ir davimas daugiau turto ir laiko lavinimuisi. 4) Subrendimas visos tautos ir suteikimas tautai progos išvystyti mui visų talentų.

Kad pradėjus šį darbą, reikia mokytų technikų, inžinierių ir amatninkų. Šiame seime butų vieta aptarti, ar nebutų praktiška pasamdyti nors 4 amerikonus profesorius iš tokios garsios amatų mokslainės, kaip School, Wentworth Trade School, Boston, Mass. ir juos pasiųsti Lietuvon, kad ten užvestų nors 4 mokslainės, kuriose paruoštų **amatų mokintojus.** Už 2 arba 3 metų Lietuvoje atsirastų keleşdešimts amatų mokyntojų — Lietuvių, kurie galėtų Lie dešimts amatų mokintojų skleisti vienodą (standard) mokslą, buti po valdžios priežiura ir apmokėjimu.

Tokiu ir tiktai tokiu budu galima pakelti musų tėvynę. Duokim žmonėms geresnes išlygas, trumpesnes valandas, daugiaus valgio, drabužių ir mokslo, o jie dasieks žvaigždes!

Lai seimas paragina, kad musų pasiturinti žmonės dėtų po kokius $500. del pradžios tokio darbo. Tie ką prisidėtų po $10,000 įsteigimui pirmutinių lietuviškų amatų mokslanių, užsitarnautų sau amžiną pagarbą, kaipo pionieriai pakėlime savos tėvynės.

Pagalios mes turėtum uždėti stipendijoms kokius $5000 už įvairius naujus išradimus, kad paskatinus mokslo vyrus dirbti del Lietuvos ir tyrinėti naudingus Lietuvai dalykus. 2. Užlaikyti tautiškas chemijos, fizikos ir kitų gamtiškų šakų mokslaines ir labaratorijas.

Štai mes šitame seime susitinkame su milžiniškais klausimais, kurie, jeigu bus gvildenti, palytės ne vien kokią grupę, dalį musų tautos, arba dabartinę gentkartę, bet **musų visos tautos, dabarties ir ateities, gerovę!**

Lai tik geri norai, tikras pasišventimas ir kilti idealai buna obalsiu šio Lietuviams svarbaus Seimo!

Chemikas **P. J. Žuris.**
Brockton, Mass.

SMAGI ŽINUTĖ.

"Sandaros" Redakcija gavo laišką nuo žinomo Europos lietuvių laikraščių bendradarbio Prano Jacevičiaus. Pranas Jacevičius dabar gyvena Sibire (St. Drovianaja, Zab. ž. d.). Prie pirmos progos jis ketina prisiųsti "Sandarai" savo raštų.

VIEŠA PADĖKA.

Šiuomi, varde iširnkusių mane Lawrenco streikierių korespondentu žmonių ištariu širdingiausią padėką "Sandarai" už malonų ir nuolatinį suteikimą vietos streikuojančių darbininkų reikalų aprašymui. "Sand." gali drąsiai tikėtis visų darbo žmonių užuojautos.

Mano gyvenimo aplinkybės mane privertė apleist Lawrencą ir dabar aš apsigyvenau Paterson, N. J. (29 Lafayette st.). Jeigu čia rasis rimtų lietuvių — sutversime ALTS. kuopą.

Su tikra pagarba,
Pr. Biliunas.

DAILĖS MYLĖTOJAMS.

Lietuvos Operos ir Symphonijos Org. rengia koncertą So. Bostone, Lietuvių Svetainėje, Liepos (July) 3 d., 1919. Programą išpildys žinomos musų scenos žvaigždės, p-lė **Mariona Rakauskaitė** ir p-lė **Salomė Staniuliutė** iš Chicago, Ill. Taipgi dalyvaus dainininkas **J. Žiuronas,** baigiantis L. Muz. Konservatoriją pianistas A. **Liutkevičius** ir kiti Nauj Anglijos solistai.

Kas nori pasinaudot proga ir turėti puikų koncertą savo kolonijoje, tat dailės ar ba šiaip draugijos greit susineškite su L. O. ir S. org. komisijos sekretorium šiuomi adresu:

Rokas Mizara,
769 E. Broadway,
So. Boston, Mass.

P. S. Čikaginės artistės Naujoje Anglijoje bus tik pirmą pusę liepos (July) mėnesio, tat pasiskubinkite su salių paėmimu.

Redakcijos Atsakymai.

Korespondentams, kurių raštai netilpo šiame "Sandaros" numeryje.— Kadangi paskutiniu laiku apsireiškė aktyvesnis Amerikos lietuvių veikimas del kulturinio kilimo, tautiniai-politinio susiorganizavimo ir del kovojimo už pilną Lietuvos žmonių laisvę, tat suplaukė plati to bruzdėjimo apžvalga iš įvairių kolonijų. Daug korespondencijų šį kartą negalėjo sutilpti, kitos telpa sutrumpintos. Bendradarbiai teiksis į tai tinkamai atsižvelgti ir dar energingiau rašinėti, nes ALTS. organas turi atvaizdinti visą lietuvių visuomeninį veikimą.

Administracijos Ats.

"Vien. Liet." Adm. — Sulyg užsakymo knygas — veikalą "Mulkinė ir Mulkintojai", išsiuntėme.

S. Pauliukas, Rumford, Me.—"Sandaros Programas ir Principai" knygos pasiųstos. Už dolerinę ačiu.

J. Rimkus, Holbrook, Mass. —$1. 20 c. už jusų apskelbimą gavome. Ačiu.

A. Degasis, Nashua, N. H. — Sulyg A. L. T. S. tvarkos į Centrą narių mokama po 20 c. už kiekvieną narį, o 5 c. taipgi už kiekvieną narį ir už kiekvieną mėnesį paliekama kuopos iždе. Jei Tamstos šios tvarkos pilnai pridabotumete, mums raštinėje butų didelis palengvinimas. Meldžiame!

J. Ambroziejus, Brooklyn, N. Y. — Už $10.15 ALTS. 1-mos kuopos mėnesinių mokesčių gavome. Viską sutvarkėme.

A. Bagdonui, Lawrence, Mass. — Mums pačtas praneša, kad T-ta persikėlęs kiton gyvenimo vieton; maloněkite priduoti naują antrašą, kitaip laikraštį siuntinėt negalime.

J. Ralus, "Sandarą" gausite. Ačiu už du doleriu.

J. Eidukevičius, Lietuviškų - Angliškų Žodynėlių turime. Kaina 50 c.

A. Zakarui, Worcester, Mass. —A. L. T. S. 16-tos kp. mėnesini mokesčių $15.05 gavome. Ačiu. Pakvitavimus tuojau gausite.

J. Žilinskui, Switchbock, W. Va. — Dolerinę — mokestį į ALTS. gavome ir Tamstą įvedame į knygas kaipo Amerikos Lietuvių Tautinės Sandaros pavienį narį. Sveikiname!

A. Treinavičius, Nashua, N. H. — $11.40 gavome. Kvitas išsiunčiame.

"Amerikos Ukininkui," Hart, Mich. —Žinutę apie pikniką patalsome. Prisiųstą apskelbimą talpiname. $1.50 gavome. Musų apskelbimą kainų informacijas gausite laišku.

A. Stanevičienė, Waterbury, Conn. —Tamstos apskelbimą patalpintume du kart už 75 c. Paveikslo - fotografijos padarymas kainuotų $2.50. Tad viso labo butų $3.25.

S. J. Trakimui, Hudson, Mass. — Jusų darbą - plakatus padarėme ir išsiuntėme tą pačią dieną kaip gavome užsakymą. Gausite. Bilą prisiunčiame.

A. Bartoševičius.

Visiems žinoma, kad pavergtiems lietuvių tautos nariams buvo neišpasakytai sunku įgyti mokslą, arba nors išmokti skaityti bei plunksną valdyti. Bet mes turime žmonių, kurie patys per savo didelę energiją pramoksta ir susipažįsta su pasauliu.

Įdomi yra musų bendradarbio Antano Bartoševičiaus biografija, kaip jis vargo spaudžiamas, bet sugebėjo įgyti apšvietą ir dabar nenuilstančiai bendradarbiauja musų laikraštyje. Jis gimė vasario 12, 1887 m. Panevėžyje. Apie savo praeitį viename raštelyje jis rašo:

Antanas Bartoševičius.

"Apšvietimas tokis — viską pats išsimokiau. Net mano abudu broliai skaityti nei rašyti nemoka, nors tų pačių tėvų vaikai. Mane mažutėlį pamokino iš elementoriaus ir maldų knygos pas davatką Pasvalyje, tai viskas. Nuo 6 metų turėjau pelnyti sau duoną, dirbdamas už piemenį pas įvairius ukininkus Pasvalio parapijoje.

Mokslo pageidavimas buvo didelis, kad dar 19 amžiuje slapta susiradau nusipirkti "Šventą Istoriją" ir ją atidžiai perskaičiau. Tuomi pat laiku išsimokinau rusiškai skaityti. Prieš Velykas 1905 metų paprašiau vieno senio parašyti lietuvių raides, ir nuo to laiko ėmiau rašyti laiškus sau ir kitiems. Iki 1905 metų buvau didžiai tikintis. Rytą ir vakarą atkalbėdavau poterius, skaitydavau maldaknygę, ėjau į bažnyčią ir išpažinties, ir laikydavaus pasninkų. Nuo 1905 metų, pamatęs perversmes, perkeičiau pažiuras.

Lietuvių laikraščius skaitau nuo jų atsiradimo Lietuvoje. Nuo Velykų 1905 m. iki Kalėdų 1906 metų buvau Rygoje ir dirbau, kur pasitaikė surasti darbas. 1906 m., be dirbant "Salamandro" fabrike, gavau 3 mėnesius kalėjimo už streiką, apie ką buvo plačiai rašyta lietuvių ir latvių laikraščiuose. Iš Rygos ir mano pirma korespondencija tilpo "Naujoje Gadynėje" gruodžio mėn., 1906 m. Pasirašiau A. Aršketis.

Nuo Kalėdų 1906 metų iki Kalėdų 1909 metų gyvenimo vieta buvo Pasvalys. Čia platinau lietuviškus laikraščius ir knygas už ką gavau apie 17 mėnesių kalėjimo Paryžiuje. Ir daug sykių žandarai apmušė. Kalėjime bunant mačiausi su šiais: Cirtautu, Dovidoniu, Matuliu, Sruoga, Sipavičiais, Žitkevičium, Šiauliuose: Požėla, Raáźiavičium, Kapsuku ir kitais. Buvau kaltinamas už riaušes Kriučino mie stelyje, bet Vilniaus Rumų Teismas išteisino Šiauliuose 1909 metais, geg. mėnesyje.

Tuom laiku gavau nuo policijos persergėjimą, kad jeigu nesiliausiu platinęs lietuvišką literaturą, tai išvarysią į Sibirą. Ir pabaigoje metų jau 22 m. amžiaus budamas tapau paimtas į rusų kariuomenę į Bres-Litovsko 195 pėstininkų pulką. Kur iš buvęs iki 23 kovo 1910 metų, pabėgau į Vokietiją, nors pulke buvau išrinktas į "Učebną komandą," ir sakė kad duosią unter oficieriaus "činą".

Iš Pasvalio korespondencijas rašiau į "Žariją", "Viltį" ir "Lietuvos Ukininką", pasirašydavau A. Aršketis, Alkis, Abar, Antanukas ir Amuras.

Į Paryžių atėjau 1910 metais, ir gyvenu iki šiam laikui. Čia taipgi myliu lietuvių literaturą, ir daug raštų esiu parašęs į "Vien. Liet." 1911-1914 m., o dabar esiu nuolatinis **"Sandaros"** bendradarbis.

Moku šias kalbas: lietuvių, rusų, francuzų, latvių ir po keletą žodžių kitų."

TMD. NAA. KP. DOMAI.

Šiuomi dar kartą kreipiamės prietų TMD. NAA. kuopų, kurios iki šiol neužsimokėjo į Apskritį. Rodos jukn ėra sunku nors vieną kartą į metus padaryt susirinkimą ir pašventus vieną valandą laiko galima atlikt šį reikalą. Neprisiuntusios mokesčių kuopos butinai prisiųskite apskr. sekr. adresu arba bent praneškite, kaip gyvuoja kuopos.

B. Juodris, sekr.
16 Sprague st.,
Montello, Mass.
K. Vaičiunas, iždi.
146 Sawtell ave.,
Montello, Mass.

WORCESTER, MASS.

Kas Paims Viršų?

Pas mus, Worcestery, nepaprastas judėjimas. "Aušrelė" iškilmingai rengia "Birutę" ant 8 d. birželio, nedėlios vakare, ir ant užbaigos bus "Tautiška Lasa" No. 3, tai vėliausias komp. M. Petrausko pagamintas dalykas specialiai Worcesterio tam iškilmingam vakarui. Iš kitos pusės kunigų rengiama kokia tai makalienė. Pamatysime svarbų nuotikį, —ar kultura ims viršų — ar tai lošiamas teatras "Birutė"— ar patamsio galybė. **Akap.**

UNION CITY, CONN.

Susipešė.

Geg. 19, čia iškilo muštynės tarpe ženočių: W. P. labai apmušė savo moterį, susivaidinę prie ropių sodinimo. Sumušta moteris pasiskundė policijai ir jos vyras tapo patubdytas į augštalangę. Tai prie ko priveda tamsumas.

— **Bijunas.**

***

Puiki mintis yra proto galė.

***

Knygos tai degančios lempos, kurios nuolatai turėtų buti laikomos rankoje.

HART, MICH.

Pataisymas.

Lietuv. Ukininkų draugijos piknikas bus ne Scotville, kaip kad per klaidą buvo paskelbta, bet jis bus Hart, Mich. Susirašyt galima su p. J. Martin, BOX 96, Hart, Mich.

Liet. Ukininkų Prod. Drg.

EXTRA!

Kun. M. X. Mockus, vienas garsiausių R.-katalikų kunigas ir pamokslininkas laikys prakalbas - misijas birželio 8, 10, 12 ir 13 vakarais Lietuvių Svetainėje, S. Bostone. Bus su įžanga. Rengia N. L. kuopa.

M. M. Plepys.

Šiaudines skrybeles pradės nešioti Gegužės 15 d.

Užprašo visus vyrus atsilankyti, kurie norite gražią šiaudinę skrybelę pirkti.

C. P. YURGELUN,
377 W. Broadway,
So. Boston, Mass.

Liberty Bondsus priima už pilnus $50 dolerių.
L. A. B-vės atstovas,
P. Bartkevičia,
877 Cambridge st.,
E. Cambridge, Mass.

Tel. So. Boston 270.
DR. JOHN MacDONNELL, M. D.
Galima susikalbėti ir lietuviškai
Ofiso valandos:
Rytais iki 9 val.
Po pietų 1 iki 3
Vakarais 6 iki 9.
536 Broadway, So. Boston.

Įsteigta 1919 m. Vienatinė Lietuvių Avalų Dirbtuvė.

PROGRESS SHOE MFG. CO.

95 SPARK ST., BROCKTON, MASS.

Atidai Visų Lietuvių Krautuvninkų

Progress Shoe Mfg. Co., susideda vien tik iš lietuvių. Joje priguli 270 šėrininkų, kurių didžiuma yra avalų išdirbėjai, turinti daug metų patyrimo.

Progress Shoe Mfg. Co. išdirba "Bal", "Blucher", "Fox" ir "Oxfords" stailų avalus del vyrų. Ši Bendrovė specializuoja vyrų "Goodyear welt" geresnės kliasos avaluose, kurių kainos yra nuo $5.50 lig $9.50 "Retail". Mes vartojame geriausią tavorą, atliekame pirmos kliasos darbą. Visi Lietuviai krautuvninkai prisiųskite savo antrašus, o musų agentas budamas jusų apielinkėje parodys musų sampelius ir priims užsakymus.

FAKTAI APIE PROGRESS SHOE MFG. CO.

1. Suorganizuota iš Brocktono Lietuvių per pastangas Lietuvos Atstatymo B-vės atstovo, Inžinieriaus p. P. J. Žuris, 1919 m.
2. Inkorporuota ant $100,000 (Šimto tukstančių dol.)
3. Išdirbime trijų greidų vyriškus, oškos ir veršio "side leather" skurų avalus.
4. Dieninis pagaminimas 250 porų.
5. Parduodama krautuvninkams.
6. Ant visų musų avalų padų yra primušta štempa su Lietuvos žirgvaikiu.
7. Visi darbininkai yra šėrininkais.
9. Jos valdyba susideda vien tik iš Lietuvių: a) Vedėjas Inž. P. J. Žuris, b) Pirmininkas Alex. Čižauskas, c) Kasierius Petras K. Vaičiunas, d) Raštininkas S. A. Milčius, e) Kiti Direktoriai: Petras Tamulevičius, And. Kasparas ir Juoz. Vaičiunas.
10. Musų obalsis: "Pilna vertė, geras stilius, tvirtumas ir augštos kliasos išdirbimas".
11. Musų fabrikas yra 4000 ketvirtainių pėdų. Jame yra naujausios prietaisos, ir per tai išgalim pagaminti gerus avalus.
12 Perkame skuras nuo geriausių išdirbėjų.
13. Duodame gariausias išlygas krautuvninkams, ir vertę nešiotojams musų avalų.

Na Lietuviai, jau didelis darbas pradėtas. Kas rems savą kilančią industriją!!

Dr. M. V. Casper

(KASPERAVIČIUS)
Lietuvis dentistas.
Priėmimo valandos:
nuo 10 iki 12:30 dieną,
nuo 1:30 iki 6 p. pietų ir
nuo 6:30 iki 9 val. vakaro.
425 BROADWAY,
SO. BOSTON, MASS.
Tel. S. B. 27.

DR. J. MARCUS

Gydo chroniškas ir slaptas vyrų ir moterų ligas.
11 PARMENTER ST.,
BOSTON, MASS.
Tel. Richmond 668
VALANDOS:
Nuo 9 ryto iki 9 vakare.
Kitas ofisas, **490 Blue Hill ave.,**
ROXBURY, MASS.
VALANDOS:
nuo 8 iki 10 ryte;
nuo 9 iki 10:30 vak.

DR. L. J. PODDER

Iš Petrograd.
GYDO SLAPTAS VYRŲ IR MOTERŲ LIGAS.
Taipgi Kraujo ir Odos Ligas.
VALANDOS: **Nuo 9 iš ryto iki 9 val. vakare.**
Kalbu Ruskai ir Lenkiškai.
69 CHAMBER ST., BOSTON
Telephone: Haymarket 3390.

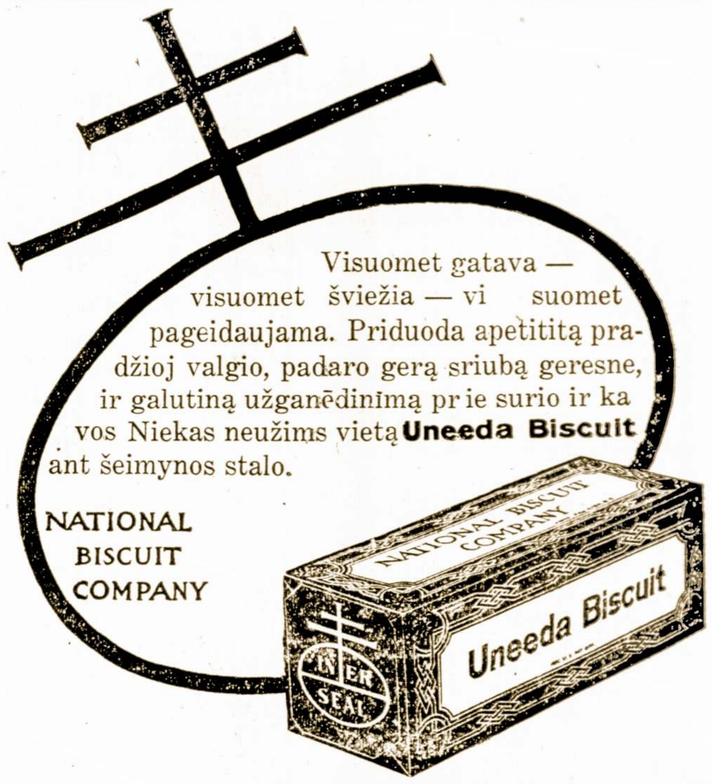

J. P. Tuinila

50,000 naujų didelių katalogų laikrodžių, deimantų, šliubinių žiedų ir tt. siunčiam į visas dalis svieto už 25 c. stampų. Musų katalogas Jums aiškiai pasakys vertę ir gvarantiją, mažiausio daikto. Labai naudingas važiuojantiems į Lietuvą, nes tai vienintėlis tos rųšies katalogas lietuviškoj kalboj pasaulyje. Užlaikom didelę krautuvę ir duodam ant išmokesčių lengvomis išlygomis. Liberty Bondsus priimam pilnoj jų vertėj ir užmokam nuošimtį iki ratos.

J. P. Tuinila

822 WashingtonSt., Boston, Mass

Lietuviu Aptieka

Jeigu norite teisingų vaistų ir nužemintom kainom, tai visada eikite ant 100 Salem st., kur rasite visokių Amerikos vaistų ir Europiškų ir visokių šaknių lietuviškų.

Mes laikome užtikrintas gyduoles nuo visokių ligų, kaip tai: nuo galvos skaudėjimo, nuo užsenėjusio reumatizmo, nuo nusilpnėjimo strėnų, kraujo valimui, nuo uždegimo plaučių, nuo kosulio ir visokių kitų ligų. Taipgi turime nuo visokių slaptingų ligų ir geriausius patarimus suteikiame, nuo patrukimo del vyrų ir moterų. Atsiminkite, jeigu pirksite pas mus, sučėdysite pinigus ir sveikatą. Ateikite visada pas mus, o mes jums patarnausime kuogeriausiai. Pašaukiame geriausiu daktarus per telefoną visai uždyka.

H. CABITT,
100 SALEM ST., BOSTON, MASS.

DRAUGAS NELAIMĖJE!

Mainieriai, mechanikai, audejai, fabrikos ir siap visokie darbininkai, dirbanti viduj ir lauke, yra amžini draugai

PAIN-EXPELLER

Jau suvirš penkios-dešimtys metu kaip šita piuki gyduole yra vartuojama su geriausioms pasekmems, išgydymui reumatizmo, skausmu krutineje, šonose ir raumenyse, neuralgijos, strenu diegimą, šalčio ir kosulio.

Neapsigauk pirkdamas pigius vaistus didelese bonkose. **Reikalauk geriausiu.** Kuomet pirkai Pain-Expeller, persitikrink ar yra IKARA, vaisbaženklis ant baksiuko. 35 centai ir 65 centai už bonkutę. Gaunamos visose aptiekose, ar tiesiog is labortorijos.

F. AD. RICHTER & CO., 74—80 Washington St., New York, N. Y.

Eagle "Mikado" Pencil No. 174

sudėti po tuziną į susineremas dėžes ir po 6 tuzinus į storos popieros dėžes. Parsiduoda kožnoj krautuvėj už 5c. vienas arba tuzinas už 50c. Šešių kantų, gražiai nupalieruoti, geltonai nudažyti, su geriausiu raudonu gumu gražiai apsodytu. Mikado yra aukščiausio išdirbimo paišeliai, turinti geriausį specijališkai sudarytą alavą, kuris labai lygiai rašo ir ilgai nenusidėvi Yra paskirstyti į **Penkius laipsnius: No. 1 Minkštas, No. 2 Vidutinis, No 2½ Vidutiniai Kietas, No. 3 Kietas, No. 4 Extra Kietas, del Knygvedžių. Tai yra geriausi paišeliai naudojimui del abelnų reikalų.**

EAGLE PENCIL COMPANY, 703 EAST 13-th ST., NEW YORK CITY. (23)

Lietuviai Amerikoje

NEW YORK, N. Y.

Lietuvių, Ukrainiečių, Latvių ir Estų mitingas.

Vardu Amerikos lietuvių New York'o ir apygardos lietuviai susirinko į Carnegie Hall, Nedėlioje, geg. 25 d. Susirinkimą parengė Lietuvių Tarybų Informacijos Biuras, vedamas p. C. Byoir'o kuris tulą laiką veikia platindamas lietuvišką propagandą tarp svetimtaučių. Eidamas Penktaja gatve ties skerskeliai matysi išlipdytus didelius plakatus, raginančius visuomenę atsilankyti į susirinkimą. Dalyvauti susirinkime buvo užkviesti Ukrainiečiai, Latviai ir Estai. Susirinkimą vedė buvusis Internal Revenue Kolektorius p. M. Eisner, kuris aiškino, kad atsilankymas Lietuvių ir jųjų draugų kurie remia virš 60 milijonų gyventojų, dedančių visas pastangas prieš Bolševikus ir kitus priešus, ir kad šiosios tautelės pripažįsta Suv. Valstijų ir Alijantų karės siekius. Kada p. Eisner perskaitė rezoliucijas, prašant liuosybės ir pripažinimo Lietuvos ir kitų tautelių, didelis entuziazmas pasklydo po svetainę. Rezoliucija seka:

"Mes, amerikiečiai draugai Lietuvos, Ukrainos, Latvijos ir Estonijos laisvės ir Amerikos piliečiai Lietuvių, Ukrainų, Latvių ir Estonų kilmės, pasiryžę atnaujinti draugiškumo ryšius del viešojo labo ir reprezentuojanti opinija, ir siekius virš trijų milijonų amerikiečių ir virš 60 milijonų Europos gyventojų susirinkime Carnegie Hall, New York City, vienbalsiai pripažinome:

(a) Kad Lietuvos, Ukrainos, Latvijos ir Estonijos Respublikos yra susiorganizavusios su pilnu pripažinimu principų ir siekių, paskelbtų Prezidento Wilsono ir Alijantų ir yra liuososo ir turinčios pasitikėjimą lietuvių, ukrainiečių, latvių ir estų, pripažintų teritorijų su etniška čielybe, kuri yra nustatyta istorijoj priguli visiškai, kontrolei, pozicijoj ir administracijoj šventa teisybė lietuvių, latvių, ukrainiečių ir estų.

(b) Kad pagelbėjus Lietuvai, Ukranai, Latvijai ir Estonijai atstatyti savo tėvynės, ir užstoti užpuolimus svetimų ir Bolševikų, ir kad jos galėtų užimti vietas tarpe nasekmingų, neprigulmingų Europos valstybių, mes nužeminti prašome Suv. Valstijų valdžios ir Alijantų valdižos pripažinti pilną neprigulmybę Lietuvos, Ukrainos, Latvijos ir Estonijos Respublikų, ir taip-pat remti jas morale ir materiale pagelba."

Kaip buvo skaitoma prieš Lenkiją ir lenkų pastangas rezoliucija sekė ilgas rankų plojimas.

(a) Kad užpuolimas Lenkų armijos ant Lietuvos ir Ukrainos (rytinės Galicijos ir kitų dalių) yra brutuališkas peržengimas karės siekių, nustatytų Prezidento ir Alijantų ir viešoj opinijoj, kuria visas svietas pasmerkia kaipo insikišimą į pačių tautų savyvaldybą.

(b) Kad Alijantai ir Sujungtosios Tautos prispirtų Lenkiją atšaukti savo armiją iš taikos mylinčių tautų teritorijų, ir kad visą pagelbą sulaikytų pakol Lenkija neapleis užimtas teritorijas.

(c) Kad butų nuskirtos Am. arba interalijantų komisijos nustatyti rubežinius nesusipratimus tarp Lenkijos ir kaimyniškų tautų, ir atlyginti visą nuostolį iš priežasties neteisingo užpuolimo ant pastarųjų teritorijų.

(d) Kad Lietuva, Ukraina, Latvija ir Estonija yra tikrai demokratiškos tautos, draugiškai susiprantant galės geriau valdytis negu aristokratiška Lenkija ir užstoti Rusijos Bolševikams kelią, ir kad jiems suteiktų moralę ir materialę pagelbą nuo Alijantų ir Sujungtų Tautų delei viršminėtų reikalų.

Kita rezoliucija, kuri buvo smarkiai plojama buvo sekanti:

"Kad mes visiškai atsisakome pritarti ar remti žydų skerdynes ir užpuolimus, mes netikime kad tie užpuolimai rado paramos pas Lietuvos arba Ukrainos gyventojus, bet kad atpenč Lietuvos ir Ukrainos Respublikos duoda žydams lygias teises ir protekciją su visais kitais piliečiais, ir mes prašome Suv. Valstijų valdžios daryti tam tikrus žygius, kad sulaikyti atsikartojimus minėtų baisenybių ten kur jos rastųsi." **Liet. Inf. Biuras.**

BALTIMORE, MD.

Liet. Atst. B-vės prakalbose klerikalai bandė kelti triukšmą.

Geg. 25 d. buvo Liet. Atst. B-vės prakalbos. Kalbėjo p. J. Strimaitis. Kalbėtojas plačiai kalbėjo apie ekonomišką laisvę, nurodinėjo, kad tauta turinti politišką laisvę, o neturitni ekonomiškos laisvės negali buti laisva, nes ją ekonomiškai išnaudoja kitos tautos. Norint turėti ekonomišką laisvę reikia pirmiausia vienybės ir kapitalo, kad butų galima paimti į savo rankas visą išdirbystę ir prekybą. Jis nurodė, kad Liet. Atst. B-vė kaip tik prie to ir siekia, nes ji yra bepartyviška, prie jos priklauso kunigai, katalikai, tautininkai ir socialistų vadai. L. A. B. stengiasi sutraukti visus lietuvius ir jų kapitalą ir, kad prigelbėti Lietuvai įsigyti ekonomišką laisvę, steigia visokios rųšies dirbtuves čia ir Lietuvoje. Toliau nurodė, kad L. RRFRFD turi suorganizavus dažų dirbtuvę, kuriai gana gerai sekasi ir kuri bus perkelta į Lietuvą. Taip -pat turi suorganizavus čeverykų išdirbystę ir daug kitokių dirbtuvių, o L. A. B. pirmininkas, kuris dabar yra jau Lietuvoje, dar Paryžiuj budamas pranešė, kad jau užpirko 4 laivus, kurie plaukios Nemunu tarpe Kauno ir Klaipėdos, tarpe Klaipėdos ir Stockholmo.

Pono J. Strimaičio prakalba publikai patiko, ką liudija aplodismentai. Po prakalbų buvo atsakinėjama į klausims, kurie buvo paduodami ant korčiukių. Vienas klausimas buvo štai kokis: Ar galima pasitikėti tokiom Bendrovėm, kurios žada 45% net į 3 mėnesius? Kalbėtojas atsakė, kad dabar yra organizuojamos dvi tokios bendrovės: viena su $1,000,000, kurios centras yra Baltimore, Md., o kita tai su $2,000,000 kurios centras yra Bostone, Mass. Šios Bendrovės abidvi yra partyviškos kurios varo konkurenciją s uLiet. Atst. B-ve, o kad jos garsinasi, buk išmoka 45% net į 3 mėnesius, tai yra prigavystė, nes tokio nuošimčio negauna nei pats Rokefeleris, kuris valdo bilijonus. Bet jeigu Tamsta norite, tai galite prisirašyti ir iš laukęs 3 mėnesius, jeigu negausite žadėto nuošimčio, tai su tuom apgarsinimu nueikite į pačtą ir pasakykite, kad ant to apgarsinimo užsirašėte kiek šėrų, bet dabar negaunate žadėto nuošimčio ir palaukite kol jums pačtas duos atsakymą,ar gausite savo pinigus ar ne. Čia tuoj vienas klerikalas pašoko nuo sėdynės ir ėmė rėkti: "Prašau balso, melas, aš skaitau "Darbininką" Kiti jam pritarė: "Melas, melas!" Tuoj pasidarė svetainėj "kačių koncertas". Kalbėtojas aiškina, kad jeigu ką turite, tai parašykite ant kortelės ir paduokite man, o aš atsakysiu. Bet tie ponai neklauso. Tuomet vakaro vedėjas pagrąsino,, kad busite išprašyti lauk, jeigu neaprimsite. Triukšmadarys su savo pritarėjais apsiramino, o kalbėtojas pabaigė sakydamas: "Jeigu aš žinočiau, kad tos bendrovės išmoka tokius nuošimčius, tai sakyčiau, kad skolinkite pinigus ir pirkite šėrus, nes tai kiekvienas $1.00 atneštų $1,80 c. per metus, bet dabar galiu jums tiek pasakyti, kad tai yra prigavingas skelbimąsis. Ant galo kvietę rašyties prie L. A. B-vės ir pasakė, kad L. A. B. nežada tokių didelių nuošimčių, bet moka tiek, kiek gali. Pereitą metą išmokėjo 4%, o šį metą tikisi išmokėti 5%, ir mokės tiek, kiek galės, gal kada išmokės ir 45 nuošimtį.

Ant galo buvo išnešta protesto rezoliucija prieš lenkus, kurie užimtose vietose daro skerdynes nekaltų žmonių.

Čia dar turiu pasakyti, kad tą pačią dieną likosi sutverta galutinai Lietuvių Rubsiuvių Bendrovė su pamatiniu kapitalu $150,000.00. Taip-pat likosi padaryta sutartis su L. A. B. ir jai pavėsta sukelti viršminėtas kapitalas. Dirbtuvė bus atidaryta Lietuvoje, Kaune.

Balandėlis.

CLEVELAND, OHIO.

L. A. Bendrovės įgaliotiniai pasekmingai veikia.

Tankiai atlaikome susirinkimus dėlei pasitarimo kaip pasekmingiau veikti del L. A. B. Rengiame prakalbas ir žadame surengti išvažiavimą ant labai puikių farmų su tikslu arčiau supažindinti visuomenę su L. A. B.

Prie visokio prakilnesnio veikimo atsiranda ir blogos valios žmonių, taipgi randas ir pas mus tokių, kurie stengiasi pakenkt. Bet tie menki biznieriukai geriaus gavę šiltas vieteles tylėtų, ir apsižiurėtų, kad bekasant kitiems duobes josna neįkristi patiems... —**L. A.**

WATERBURY, CONN.

Ką sako socialistai apie socialistus.

Kaip kitose kolionijose, taip ir pas mus socialistuose bolševikai užviešpatavo LSS. 34 kp. Žinoma, jiems nepritariančius iš kuopos prašalino, nors jie butų ir geriausi socijalistai. Vienok prašalintieji bolševikams kailį peria visomis pusėmis. Štai 25 d. geg. surengė prakalbas p. St. Michelsonui. Prakalbų tema buvo "santikiai bolševikų su menševikais. Ponas Michelsonas nurodinėjo apie Rusijos bolševikų veikimą, kaip jie daug buvo žadėję Rusijos žmonėms, vienok viskas pasiliko žadėjimais ir šalį privedė prie bado, skurdo ir saužudystės. Taipgi perskaitė daug ištraukų iš Rusijos bolševikų organų, kur yra pabriežta jog toje bolševikų laisvoje šalyje taip pradedama varžyti darbininkas, kad net draudžiama ir streikuoti, uždaroma gan rimti laikraščiai ir tt. Taipgi pabriežia, jog gan rimti socijalistai, kurie galėjo Rusijoj gyventi po cariška valdžia šiandieną laisvoje Rusijoje nėra jiems vietos.

Tolesnei pabriežė, jog bolševikai didžiausią klaidą padarė, kuomet paimdami valdžią į savo rankas prašalino visą inteligentiją iš įvairių pramonės ir industrijos įstaigų. Taipgi nurodė, jog bolševikai paimdami valdžią žadėjo koveikiausiai sustabdyti karę, nemokėti skolų užtrauktų svetimose valstijose, ir tt. Bet to visko nepadarė :vieton sustabdyti karę —užkurė dar didesnę, ir jau šiandien prižada atmokėti visas skolas ir viską, kad tik sąjungininkai sustotų kariavę. Gi Rusijos liaudis, matydama jog likos apgauti, šiandien jau kyla prieš bolševikų valdžią ir nėra abejonės, jog bolševizmas greitai žlugs.

Kad atsispirti pireš tai, kad socialistišką "Laisvė" socialistišką "Keleivį" vadina nešvaraus biznio laikraščiu, p. Michelsonas taip nupasakojo: "Kiek laiko atgal dabartinis "Laisvės" redarbininkas paklausė, ko tas su savo draugu buvo užsidėjęs mažą krautuvėlę ir varė biznį. Priegtam dar žmonėms pardavinėdavęs "velnius" ir už kiekvieną velnią imdavęs po $40.00". Kad tai prirodyti faktiškai, štai kaip p. Michelsonas pasakė: "Vieną dieną ateina prie "Keleivio" redakcijos žomgus ir žvalgydamas aplink vaikščioja. Tuokart iš redakcijos išėjęs vienas darbininkas paklausti, ko tas žmogus jieško. Jo užklausus atsakė jog jieško to žmogaus, nuo kurio pirko velnią. Tuokart jį įsivedė į redakciją ir ėmė klausinėti, apie ką jis kalba. Tada tas žmogus ėmė pasakoti, jog jis vieną dieną užėjo čia kur į mažą krautuvukę ir pasakęs jog jis nori gauti pirkti "juodą knygą". Tuokart dabartinis "Laisvės" redaktorius pasakęs, kam tau tos knygos reikia, jeigu tu nori, tai aš galiu parduoti velnią, ir tada ką tik tu norėsi, tai ir gausi nuo jo. Tik duok 40 dolerių, tai gausi visas informacijas. Jis užmokėjo jam $40.00 ir tada dabartinis "L." red. sako: "Gauk juodą šunį, nusivesk į girę, užmušk, nupjauk vuodegą ir į tą vuodegą tris kartus įkask. Tuokart pas tave ateis toks biesas ir ką tu jo prašysi, tai ir gausi". Tuokart jis užmokėjo $40.00 už informacijas. Nusipirkęs už $10.00 šunį, nusivedęs į girią užmušęs ir nupjovęs vuodegą tris kartus įkandęs, bet bieso nesimato, pagalios įkandęs dar tris kartus, bet jo vis nėra. Vėliaus sukramtęs visą vuodegą, bet velnio vis nesulaukia. Taigi dabar jis norįs atsiimti pinigus. Ir iš to žmogaus pasakojimo paaiškėjo jog tą velnią jam pardavė dabartinis "Laisvės" redaktorius". Užbaigęs p. Michelsonas pridurė, jog tas žmogus, kuris nepriklauso prie socijalistų sąjungos ir nebuvo socijalistu, dabar yra kariausiu socijalistu. ir bolševikų vadas.

Žemaitijos Sunus.

BROCKTON, MASS.

Žydų protestas prieš lenkus.

Žydai turėjo dideles parodas, kad užprotestuot prieš lenkus, kurie daug tukstančių žydų išžudė Liubline, nes apie 6000. žydai nešė parašus, kiek kokiam mieste jų iššudyta ir panašius: "Mes padėjom lenkams gauti laisvę, o jie mus už tai žudo." "Pasaulis turi tai pamatyt ir neleist daugiau žudyt nekaltus žmones." Maršavo apie 300 žydų ir 2 benus turėjo. Taipgi ėjo žydai kareiviai, tarnavusieji Am. armijoj.

Benai griežė laidotuvių maršus taip gailiai, kad žiurėtojams buvo liudna, tuli žmonės apsiverkė, o nekurie lenkai stovėjo ir keikė žydus.

Čia žydai duoda gerą pavyzdį lietuviams, kaip jie visi kovoja prieš skriaudikus, o musų lietuviai tai vieni guldo galvas ir sunkiai kovoja prieš skriaudikus, o kiti tai juokias... Štai dabar geri tėvynainiai šaukia A. L. Vis. Seimą, kad užprotestuoti prieš Lietuvos priešus, tai kiti trukdo jiems ir neprisideda prie to didelio darbo.

Nedėlioj, 25 d. geg. čionai lenkai turėjo mitingą ir kalbėjo koks ten lietuvis. Pasmerkė lietuvius ir žydus, o lenkus išaukštino. Tai išgama toks, o ne lietuvis. Jis pasakė, kad Lietuva gali but laisva tik Lenkija turi buti "apiekunka". **Lietuvis.**

FITCHBURG ir GARDNER, MASS.

Lietuvių pakilimas ir apsileidimas.

Atsilankius man į šitas kolonijas su L. A. Bendrovės reikalais, visuomenė pradėjo labai interesuoties L. A. B-vės darbais. Ypač Gardnerio lietuviai kur buvo surengtos prakalbos inž. P. J. Žuriui. Po prakalbų į antrą dieną lietuviai tėvynainiai ir veikėjai, be skirtumo pažiurų, visi prijaučia Lietuvos A. Bendrovės darbams. Visi pasižadėjo remti. Tapo sutverta L. A. B. kuopa. Šėrų parduota Fitchburge už $300.00, o Garner už $700.00.

Tarpe lietuvių atsiranda keletas tokių, kurie pareidami iš dirbtuvės lankosi į karčiamas ir visus liuosus vakarus praleidžia smuklėse ir tenai pasistatę bonką degtinės kalbasi, kaip čionai butų galima sutverti žemišką rojų, kad ta degtinė upėmis plauktų...

Broliai lietuviai, bukime visi tikrais Lietuvos sunais ir dukterimis. Laikas mums susiprasti ir pradėti aiškinti gerus ir naudingus darbus del savo tėvynės. Kviečiu visus prisidėti prie L. A. B. **N. Radavičius.**

WILKES-BARRE, PA.

Sujudimas del Seimo.

Nuo gegužės mėnesio musų kolonijos lietuviai ėmė labai interesuoties Lietuvos reikalais ir visi susipratę žmonės stovi už Vis. Am. Lietš Seimą, šaukiamą Chicagon. Parapijonai ir tuos šventos draugystės išrinko delegatus į Seimą. Bet kuomet tai dažinojo vietinis kunigas, tai kuo neužsidraskė bekeikdamas žmones. Jis visaip išmeki o lietuvius ir sakė, kad lietuviams visai nereikia bendrų seimų, nes jie dar nepribrendę prie savystovybės, dar jiems negalima duot laisvės, dar lietuviai negali patys valdyties.

Neseniai lietuviai, tarnavusieji Suv. Valst. armijoje buvo vadinami lenkais. Lietuviai norėjo prieš tą klaidingą vadinimą užprotestuoti, bet "lietuviškas" kunigas ir ten pasipainiojo ir sumanytojus apkrikštino bedieviais ir susirinkimas neįvyko. Labai skaudu, kad lietuviški kunigai, budami ištautėję ir atsilikę nuo progreso, kliudo prakilnius lietuvių darbus.

Antanas K.

NEW BRITAIN, CONN.

Iš "Varpo" Veikimo.

Jaunuomenės Dailės Draugija "Varpas" puikiai darbuojasi. Bal. 27, pastatė "Karės Nuotakas"; geg. 11, surengė koncertą po vadovyste p. Rakausko; geg. 18, perstatė "Rytų Pylį". Visi parengimai labai patiko vietiniams ir apielinkės lietuviams. Greitu laiku ši draugija rengia pastatyti dramą "Žmonės". Pelnas bus skiriamas našlaičių naudai. Vietos lietuviai remia "Varpo" parengimus ir garbė jiems. Partijų draugija nepripažįsta — ji veikia vien dailės srityje, teikia pramogas lietuviams. Tik gaila, kad atsiranda žmonių, kurie šmeižia šią prakilnią draugiją norėdami ją padaryti partyviška.

— Dailės Mylėtojas.

ATHOL, MASS.

P. J. Žurio prakalbos.

Nedėlioj, geg. 26 d., vakare, čion pribuvo L. A. B-vės kalbėtojas chemikas P. J. Žuris ir atstovas N. Radavičius. Žmonių prisirinko pilna svetainė. Bėgyje kalbos atsirado keletas "raudonukų", bet kalbėtojas juos tuoj numalšino, nurodydamas iš ko susideda mandagumas. Žmonės buvo labai patenkinti puikia gerb. P. J. Žurio kalba. Čion yra gabių jaunų tėvynainių, kurie visados veikia tėvynės labui. Per jų pastangas jau atholiečiams teko girdėti daug gerų kalbėtojų. Vietinė publika visados gerai užsilaiko. Kaip-kada atvažiuoja musų "agitatorių" iš Worcester, Mass., bet tuoj juos apmalšinam. Po prakalbų žmonės užsirašė Liet. A. B-vės šėrų už $850. **Ten Buvęs.**

VARDAN TEISYBĖS.

ŽODIS NEW HAVEN'O KLERIKALIŠKIEMS - PROTESTANTAMS.

"Darbininko" 58 ir "Garso" 20 No. pasirodė iš musų miesto jau netik melagingos korespondencijos prieš tautininkus, kaip tai pirmiau budavo, bet jau "protestai", prieš tautininkus, o labiausia ypatiškai prieš Kaz. A. Makarevičių ir J. Noburaitį. Kadangi autoriai to "protesto" reikalauja atšaukimo, kaip jie už vadina šmeižtò, tai aš žemiau pasirašęs šiuomi meldžiu gerb. "Sandaros" redakc. suteikti man vietos atsakymui. Nesinorėtų užimt taip brangios vietos laikraštyje, bet lai visuomenė žino, teisybę, lai žino del ko tie nelemti brolių lietuvių nesutikimai.

Klerikalams nepatiko mano žinutė, tilpusį "Sandaros" 18 No., kurioj atsakiau šmeižikams iš "Darb." ir "Garso", kurie apie pusė metų tam atgal pradėjo bastinties po viršminėtus laikraščius, pasirašydami visokiais pseudonimais ir kandžioti kitaip mastančius viengenčius.

Matyt kartu buvo skaityt teisybė, o nesurasdami budo pasitei sinimui, parsikvietė į talką savotiškas dr-jas, ir vali sutarę "protestus "rašinėti.. Bet, deja, patys protestų autoriai užsiprotestuoja prieš save ir susikompromituoja.

Štai ištrauka iš "Garso" 20 No.: "Griežtai protestuojam ir reikalaujam atšaukti apsmeižimą gerb. veikėjų. Kaz. A. Makarevičius ir J. Noburaitis begėdiškai meluoja, rašydami, buk vietos klebonas iš ambono agituoja prieš tautininkus ir stengiasi sukelti neapykantą". Toliaus seka: "Klebonas patėmijo kad nereikia visuomeniniuose susirinkimuose maišyti srioviniu, kurie gali daug pakenkti rinkimui parašų, papeikdamas laisvamanius, kad jie neiškenčia neerzinę žmonių su seimais, bendrais fondais ir tt."

Ar čia negana aišku? Bažnyčioj, kurį yra Dievo namas, vieta maldos, užsiima skelbimu politiškų dalykų, peikimu laisvamanių, patarimu kas turi buti svarstoma busainčiuose susirinkimuose, o kas ne. Ar negeriau butų kad klebonas vietoj bažnyčioj peikti laisvamanius susirinkime paaiškintų jų silpnumus viešai į akis, nes susirinkimuos visuomet dalyvauja.

Aš "Sandaroj" kaip tik ir nerašiau, kad klebonas priešingas parašų rinkimui, o vien pažymėjau, kad klebonas pašvenčia pamokslą ne skelbimui Dievo žodžio, bet panaudoja politikai. Reiškia, ką aš apie kloboną rašiau, patys protestantai savo proteste patvirtina, todel ir mano korespondencija kaslink klebono pasilieka Jumis pačiais patvirtinta. Tik pasvarstykite rimtai!

Toliaus protestantai rašo: "Kaz. A. Makarevičiu ir J. Noburaiti, kaip drystat pykinti katalikus rašydami melagystes, kad doresni katalikai piktinasi iš "D.", "Garso", korespondecijų."

Taip rašiau ir dabar patvirtinu, kad piktinasi. Čia neminėsiu desėtkus gerų katalikų, kurie sakė, kad "D." vien melai, šmeižtai skleidžiami. Bet čia vien prirodysiu, kad ir protestantai nekurie piktinasi. Štai, kada tilpo koresp. išjuokianti p. Mar-

tų, išvadinant Pilypu iš kanapių, prikišant jam rezoliuciją, su kuria p. Martus nieko bendro neturėjo.

Ponas J. T. Kazlauskas, dabar po "protestų" pasirašęs, pats tuomi piktinosi gegužės 1 dieną ir liepė raštininkui p. K. Saikui parašyt viešą papeikimą "D." koresp., po kuriuom pats sutiko pasirašyti.

Geg. 8 d. antras protestantas p. V. Zavorskas peikė koresp. ir piktinasi kalbėdamas su p. F. Cibulskiu.

Trečias gerac katalikas protestanto M. Dziko tėvas p. Dzikas piktinasi ir prie liudininkų sakė, kad ir jo sunus M. Dzikas piktinasi ir buk tokiam korespondentui gatavas "ausis ištašyti". Aš manau gana aišku ir to užteks, ką rašiau — buvo teisa. Bet jeigu vyčiai vieną dieną vienaip, o antrą kitaip mintysit, tai patys galit žinot, kas per vieni jųs esat, kas gali Jumis pasitikėti ir kaip galima su jumis bendrai tikėtis dirbti.

Toliaus protestе rašot: "Kaz. A. Makarevičiau, sakaisi, susirinkime balandžio 6 d. nekelęs skandalo. Meluoji". Bet "Sand." koresp. juk pasakyta: "mes tautininkai nekėlėm skandalo kad mažai balsuoja už rezoliuciją, bet sakėme, kad nors ir bendrai dirbam kokį darbą, bet musų dvasiški vadovai neiškenčia nepanaudoję savo politikos iš ambonų". Argi tas netiesa? Ir patys parapijonai pripažysta, kad kun. keikė laisavmanius tą nedėldienį.

Aš balsuojant ir pastebėjau, kad neverta nė balsuoti, nes davatkos ir vyčiai bažnyčioj užšriu buoti, vistiek nebalsuos nors ir už švenčiausius įnešimus. Rėkia, buk aš skandalą pakėliau, bet ar po mano perspėjimui neužsilipo ant estrados niekeno neprašytas protestantas p. V. Zavarskas ir ar nekeikė tautininkus, išvadindamas neužaugėliais, medinkojais? Juk po p. Zavorskio kalbos, aš jums pasakiau į akis tikrą tiesą.

Piktinatės gal del to, kad pavadinau jumis vyčiais, davatkomis, ar brostvininkais? Man rodos, tuomi nėra ko įsižeisti, kadangi davatka reiškia vien maldingą moterį, vytis — vardas, kuriuomi jųs taip didžiuojatės, o brostvą kožnas katalikas nešioja ir yra brostvininkas, o brostvų pardavėjai į brostvas žiuro kaipo į jų biznio tavorą. Jeigu jųs tuomi įsižeidžiate tai jau matyt kas nors yra su jumis nepaprasto, kad ir jųs jau mažiau pradedat tikėti į brostvų vertę. Jeigu jums netinka brostvininko vardas, aš sutinku atšaukti: vieton vadinti brostvininkais, sutinku vadint škaplerninkais arba špitolninkais. Pykinatės už paminėjimą, kad susirinkime vaikų buvo. Argi netiesa, ar galit užginčyt kad nebuvo? Klerikalai teisinasi, buk jie nešmeižia tautininkų. Gerbiamieji, patariu jums dar kartą pažvelgti į "šventus" laikraščius, o tenai paregėsit savo gražkalbystės perlus, kur figuruoja "laisvamaniai iš proto eina", "pamišėliai", "kaip Pilypas iš kanapių" ir tt.

Nors kartą broliams katalikams reikėtų suprasti, kad jusų vadai su jumis visai nesiskaito. (Apleidžiame aprašymą kunigų sauvialiavimų ir niekinimą tamsių žmonelių valios: apie tai buvo, — toliaus žmonės susipras, o nuolatinius persergėjimus, žinote, kad tuli vadina "šmeižtais." — "S." Red.).

Toliasu rašot: "Atšaukite šmeižtus del tėvynės meilės, nes kitaip prie jokių bendrų darbų neprieisim, nes jusų pasielgimas visuomenę vien tik erzina, pjudo ir šventą darbą trukdo".

Žinoma, žinoma, vyručiai, kad negalėsime prieiti prie bendro darbo, nes ėsat dar jųs nesubrendę. Jei ne daugiau, tai bent 50 metų atsilikę nuo šiandieninio pasaulio progreso. Mes negalėsime prieiti prie bendro darbo, kol jųs busit ubagais dvasioje, vergais savo klebonų, kol jųs negyvensit pagal savo proto nurodimo, kol jųsų bosai bažnyčioj vartos amboną ne skelbimui Dievo žodžio — meilės artimo, bet politikai, kol jųs maišysit tikėjimą su politika, katalikiškumą su klerikalizmu, toi sunku bus mums prieiti prie vieno bendro siekinio, bendro gelbėjimo musų tėvynės- Lietuvos.

Mes erzinimu, visuomenės pjudimu ir švento darbo trukdymu neužsiimam. Mes pageidaujam, kad pas mus įvyktų meilė -vienybė, paguodojimas vienų ir kitų įsitikinimų.

Mes tik tada galėsime prieiti prie bendro darbo, kada tamsųs, be savo pasaulėžvalgos elementai susipras ir kada ir jusų širdyse ir darbuose, o ne vien tik lupose, degs meilė Lietuvos, kada jųs tėvynės klausimą statysit augščiau klerikalizmo, augščiau nedorų kunigu. Kada dings iš jusų tarpo visoki šeškai — pseudo koresp., kurie bastydamiesi po kunigų biznį palaikančius laikraščius, visuomenę vien nuodina.

Tada tik galėsime prieiti prie bendro, sutartino pasekmiogo darbo, prie plataus viešk elio, kuriuom mums visiems bus pakeliui į Laisvą Demokratišką, Neprigulmingą Lietuvą.

Kaz. A. Makarevičius.

Geg. 28,—1919.

New Haven, Conn.

W. LYNN, MASS.

Banko Prakalbos.

Geg. 23, atsibuvo prakalbos Centralio Bendro Lietuvių Banko iš Bostono. Pirmas kalbėjo p. J. Acus. Jis nurodė, kaip Lietuvoje žydeliai darydavo iš lietuvių biznį ir apie lietuvių pakilimą apšvietoje.

Antras kalbėjo p. J. Kavaliauskas, banko prezidentas. Jis nurodė Amerikos bankinį biznį ir ragino pirkt šėrus C. B. L. B-ko šėras $5.00. Sakė, kad dabar šėrininkai gauna po 6%. Jis taipgi stengiasi įsteigt Trust, kaip greit bus galima.

Šiose prakalbos parduota 100 šėru už $500.00.

Minėtas Bankas randasi Bostone, 32—34 Cross st.

J. Klimas.

KAIP ŠIANDIEN LIETUVA KOVOJO UŽ SAVO NEPRIGULMYBĘ.

Tikri lietuviai, nesudemoralizuotieji šiandien pasirįžo neatbutinai iškovoti neprigulmybę Lietuvai. Jie žino, kad neprigulmingoje Lietuvoje jie patįs pasiliks liuosi, patįs galės apspręsti savo reikalus taip, kaip jie norės, ar kaip jiems patiks. Bet kad gerai gyventi, reikia mokėti gyventi.

Musų jaunimas Lietuvoje kovoje už laisvę tėvynės Lietuvos ginklu rankose. Visoki užgrobikai, visoki priešai vėl, kaip pirmiau, nori pagriebti Lietuvą ir ją išnaudoti. Musų šviesesnis jaunimas gerai permato tą pavojų, todel gina Lietuvą, nes kitaip liuosybės nebus, jei patįs jos neiškovosime.

Kiti vėl žmonės, kurie del kokios nors priežasties negali nuvykti ir ginti savo kraštą, gina ją per spaudą, jie skleidžia tikras žinias apie Lietuvą ir kitais budais darbuojasi.

Lietuviai, kurie mąsto, tie žino, kad nors čia mes Amerikoje turime nemažai savo laikraščių, kurie tikrai stovėtų už Lietuvą, be kitokių priedų, netaip jau daug turime.

Tokių laikraščių, kurie užsidavę vien tik Lietuvos laisvės ir gerovės reikalais, pirmoje vietoje stovi dienraštis "Lietuva".

Kad įgyti neprigulmybę, pirmiausiai reikia pačiam buti neprigulmingu, pirmiausiai turi buti žmonės neprigulmingi, o kuomet bus žmonės neprigulmingi, tai jau kraštui nepriguimybę gauti nesunku. Taigi visas dalykas ir yra, kad pirmiausiai turi buti žmonės apšviesti.

Visokia apšvieta, ar mokykloje ar kur kitur įgijama tiktai per skaitymą. Skaitymas, tai apšvietos šaltinis. Paprastai juk šiandien vieton kad skaityti, anas apšviestas žmogus sako, — anas apsiskaitęs žmogus. Apšvieta ir apsiskaitymas jau šiandien beveik tą patį reiškia.

Taigi reikia skaityti, kad apsišviesti. Bet ką skaityti? Suprantama, kad reikia skaityti dienraštį, nes tik iš jo galima susipažinti su gyvenimu. Kas neskaito, tas nežino kas sviete dedasi, tas gyvena kaip kokiame kalėjime. Taigi reikia nepraleidžiant nei vienos dienos skaityti ir dienraštį.

Bet kokį dienraštį? Suprantama, kad tą, kuriame yra paduodama daugiausiai ir įvairiausių straipsnių, pamokinančių žinių. Tokiu dienraščiu yra 'Lietuva" ir jį reikia skaityti. Skaityti reikia delto, kad mokėti neprigulmingai gyventi.

Vienok nors dabar "Lietuva" dienraštis duoda daugiausiai visokių straipsnių, bet visada nėra ganėtinai. Dar galėtų buti daugiau. Dar galima butų kelis kartus spausdinti daugiau. Tas nepadaroma tiktai delto, kad nėra tam pajiegų. Kad tą atlikti reikia daugiaus redaktorių, daugiaus raidžių rinkėjų. Vienu žodžiu tam reikalinga daugiau išlaidų.

Čia męs ir norime paklausti tų visų lietuvių, kurie kartais daug kalba apie apšvietą, pripažįsta jos reikalingumą, ar daug jie praktiškai prisidėjo prie to darbo? Į tą klausimą męs patįs atsakysime, kad prie to didelio apšvietos darbo dar tiktai maža dalelė prisidėj. Tiktai nekurie. Tai ir kviečiame pratkiškai prisidėti prie leidimo tokio dienraščio, kuris kodaugiausiai apšvietos duoda skaitytojams. Kviečiame prisidėt prie "Lietuvos" dienraščio leidimo, prie pagerinimo jos turinio. Taigi kiekvienas mylintis apšvietą privalo įsigyti "Lietuvos" dienr. šėrus. Šėro kaina $10. Pirk kiek išgali. Ir tai nevilkinant tą privalėtų padaryti. Juo didesnis bus skaičius leidėjų, tuom didesnė bus parama, tuom daugiau moksliškų straipsnių bus galima talpinti "Lietuvoje". "Lietuva", 3253 So. Morgan st., Chicago, Ill.

TORONTO, ONT. CANADA.

Šv. Juozapo Drja Toronto, Ont.

Susirinkimus laiko kas pirmą nedėldienį kiekvieno mėnesio, Accident Hall, Queen ir Bathurst gatvių.

VIRŠININKAI:

Pirmsėdis — A. Morkis, 155 Clermont st.

Vice - pirm. — **F. Ragina,** 712 King st.

Kasieri — **A. Karašauskas,** 53 Stewart st.

Finans. rašt. —**A. Viliunas,** 277½ Chisholm av. E.

Prot. Rašt. — **J. Bakšas,** 53 Stewart st.

DAKTARAS

A. F. CHRISTIAN

401 Marlborough St.

(Netoli Massachusetts ave.)

BOSTON, MASS.

VALANDOS: Nuo 8 iki 11 ryte. Nuo 2 iki 5 po pietų, nuo 7 iki 9 vakare.

(Šventadieniais ir nedėliomis tos pačios valandos).

401 Marlborough St.

(Netoli Maassachusetts ave.)

BOSTON, MASS.

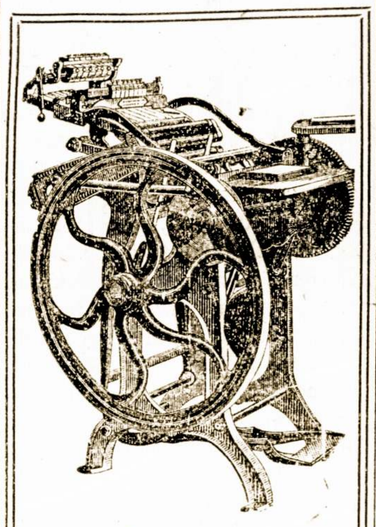

AR ŽINOTE?

Jei žinote, bus gerai;— o jei nežinote, tad įsitėmykit šiuos dalykus—

KAD —

"Sandaros" Spaustuvė yra įtaisyta moderniškiausiais įtaisymais — spausdinimo mašinomis ir kitais visais reikalingais įrankiais.

Spaustuvės statrašo skyrius turi geriausią moderniška statymo mašiną ir ganėtinai įvairių ir įvairaus punkto raidžių. Taipgi "Sandaros" vedėjai nuolatos daro neskupias išlaidas dapirkimui įvairiausių reikalingų įrankių atlikimui gražaus spaudos darbo.

Turi but suprasta, kad jei spaustuvė turi savo tikslu darbus išleisti gražiai sulyg dailės skonio, tad it medžiagą — gerą popierą ir gerus juodylus — duoda; taipgi darbų padirbimą labai atydžiai prižiurima.

"Sandaros" leidėjai ir vedėjai samdo - užlaiko gerus darbininkus spaustuvninkus, kurie turi tinkamiausį išsilavinimą savo amate ir todel moka gražiai darbus padirbti.

Užsakymai sulyg sutarto laiko išpyldomi be jokio užvilkinimo.

TODĖL —

Mes gauname užsakymus nuo įvairių draugijų, organizacijų ir įvairių biznierių iš daugumos miestų ir miestelių. Už darbo šaunaus padirbimą, mes prie apmokesties gauname pagirimo ir padėkos žodį. Tas yra geru pasiliudijimu "Sros" spaustuvei.

Bet už vis geriausiu paliudijimu mums pasitarnauja tas, kad musų spaustuvė čia ant vietos Bostone, kur yra kelios kitos spaustuvės — musų konkurentės —nuolatos gauna užsakymus dirbti šaunius darbus dailės draugijoms — jų teatriliams vindintojams įvairias afišas, programus —taippat net ir amerikonų dailės draugijoms. Visi Bostono žymus progresyviški biznieriai mums duoda darbus! Įvairioms draugijoms mes esame darę ir darome eiles konstitucijų, vakarų ir prakalbų apskelbimų ir kitokių įvairiausių darbų.

NEBRANGIAI —

Mes imame už darbus, nors tiesa ir į pigumą netikime. Gražus, geras darbas ima laiką jo atlikimui ir duodama gera medžiaga — lėšuoja pinigą. Vienok mes neturėję mums išmetinėjimų, kad mes ką "apluptume". Tas reiškia, kad žmonės duodant mums darbus yra pilnai patenkinami musų kainomis taippat gerai kaip ir atlikimu jų užsakymų.

Organizacijos, Draugijos, Knygų Leidėjai ir Biznieriai!

Jei Jųs turite spaudos darbų — jei jums reikalinga geri spaustuvninkai jų atlikimui, "Sandaros" Spaustuvė gali Jums darbą atlikti kotinkamiausiai.

Su užsakymais kreipkitės šiuo antrašu:

"Sandaros" Adm.,

366 W. Broadway,

So. Boston, Mass.

Tel. So. Boston 52015.

Kankles

Siųsk vieną dolerį prenumeratos "Kanklėms", po vardu: "Kanklės — Tretl Metal" ir jąs pilnai gausi Liepos mėnesyje.

"Kanklės" už 1917 m.. $1:50
"Kanklės" už 1918 m. $1.50
"Girių Karalius" opr. $3.00,

bet iki 1 d. birželio papiginta kaina — $1.50 už knygą.

Rašyk:

Mikas Petrauskas,

769 Broadway,

So. Boston, Mass.

Savaitraštis "Dirva"

pradeda eiti nuo vasario 21 dienos ir po tam eis reguliariškai kas savaitė. Formatas pasilieka kaip buvo ir bus posenovei 8-ių puslapių, 12 point raidėmis, tai yra didesnėmis, kaip pirma buvo, aiškesniam skaitymui ir supratimui musų skaitytojams. Kolei kas pasilieka po senu antrašu, o apie persikraustymą skaitytojams bus pranešta.

Kaina metams —$2.. Pusei— $1. Pažiurėjimui num. dovanai.

"DIRVA"

2004 St. Clair av. Cleveland, O.

DR. ST. ANDRZEJEWSKI

Vienatinis Lenkiškas

DANTŲ DAKTARAS.

Užtaisau pasigadinusius dantis ir dedu naujus. Laiką gvarantuoju. Ištraukiu dantis be jokio skausmo.

176 Harrison ave., Boston, Mass.

Tel. Richmond 2957-M.

Dr. David W. Rosen

Gydo visokias ligas, chroniškas ir slaptas vyrų ir moterų ligas. Valandos: nuo 8 ryto iki 8 vakare.

321 Hanover st., Boston, Mass.

Labai Puikus RESTORANAS!

Geriausia vieta del vyrų pietus ir vakarienę suvalgyti. Lietuviški valgiai gaminami.

J. Mathus.

344 W. Broadway, So. Boston, Mass.

Išegzaminuojam akis ir pritaikom akinius.

H. S. Stone O.D.

Akiu Specijalistas.

399a Broadway,

Tarpe E ir F gatviu, South Boston.

Dr. Paul J. Jakmauh

(Jakimavičius)

Priėmimo valandos: nuo 2 iki 3 val. po pietų ir nuo 7 iki 8 val. vakare.

509 Broadway, Kampas G St., So. Boston, Mass.

Telephone South Boston 502

Telephone So. Boston 603

LIETUVIŠKAS

Advokatas

WILLIAM F. J. HOWARD

Lietuviška pavardė buvo Vincas F. J. Kavaliauskas

315 W. Broadway

SO. BOSTON, MASS.

Vasara Ateina.

Bus šilta. Dabar geriausias laikas užsisakyti Siutus kuriuos mes pasiuvam puikiai sulig vėliausio "block" sistemos kirpimo. Šitaip pasiuti drabužiai geriausiai tinka kožnam žmogui. Žemos kainos—darbas gvarantuotas. Taipgi visokius drabužius išvalome, išprosinam ir sutaisom.

So. Boston Custom Tailors,
K. Plioplis, A. Samokaitis sav.
278 Broadway. South Boston, Mass.

PUIKIAUSIA SO BOSTONE BARZDASKUTYKLA IR KIRPYKLA

JUOZO KAZIUKONIO.

Užlaikau geriausius barberius, pridaboju švarą, skutame ir kerpame visokiomis madomis — kaip kas nori.

Turiu švarią pirmos klesos pirtį ir galima išsimaudyti.

224 W. Broadway, So. Boston, Mass.

VIENINTĖLIS LAWRENCE

Kriaučius

kuris pabaigęs Rutes sistemos kirpimo mokyklą. Labai gražiai daro drabužus vyrams ir moterims iš gerų audeklų ir pigesne kaina negu kitur. Taigi reikale užeikite ir persitikrinkite o visuomet busit užganėdinti. Kreipkitės šiuo antrašu:

P. VALIULIS,
42½ Haverhill st.
Lawrence, Mass.

Teisingiausia ir geriausia lietuviška

APTIEKA

Sutaisau receptus su didžiausia atyda, nežiurint, ar tie receptai Lietuvos ar Amerikos daktarų. Tai vienatinė lietuviška aptieka Bostone ir Massachusetts valstijoj. Gyduolių galit gaut kokios tik pasaulyj yra vartojamos. Galit reikalaut per laiškus, o aš prisiųsiu per expresą.

K. ŠIDLAUKSAS

Aptiekorius ir Savininkas

226 Broadway, kampas C Street, SOUTH BOSTON, MASS.

Telephone South Boston 21014 ir 21013

Bell Phone Dickinson 3995 M.

Dr. Ignotas Stankus

1210 S. Broad St., Philadelphia, Pa.

Lietuvis Daktaras ir Chirurgas.

Ofiso Valandos;
Nuo 9 rito iki 5 po pietu
Vakarais, Ketverge nuo 6 iki 9 P. M.
Nedeliomis iki 4 po piėtu.

Nusipirk Mosties

TAI BUSI GRAŽUS! Ją išdirbo Mentholatum Co. Prieš eisiant gult ištepk veidą mosčia per kelis vakarus, o padarys veidą tyru ir skaisčiu baltu. Toji mostis išima plėtmus raudonus, juodus arba šlakus ir prašalina visokius spuogus nuo veido. Kaina dėžutės 50 c. ir $1. Pinigus galit siųsti ir stampomis.

J. RIMKUS
P. O. BOX 36, Holbrook, Mass.

Iš A.L.T.S. Kuopų.

ALTS. 5 kp. Baltimore, Md. iš savo baliaus gavo grynо pelno virš $140.00 Keliesdešimts doliarių paskyrė apšvietos ir gelbėjimo reikalams. Platesnis aprašymas tilps vėliau.

ALTS. 47 kp. Tamaqua, Pa. drauge su kitomis vietinėmis dr-jomis sudėjo $125.-00 pasiuntimui delegato į Seimą Chicagon. Delegatu tapo išrinktas sandarietis p. Jonas Kemzura.

Vietos žinios.

Didelis Lietuviškas Teatras!

So. Bostono Liet. Dram. ir Muz. D-ja "Gabija" stato "VESTUVES", 3-jų aktų Lietuvišką Operą. (Muz. M. Petrausko).

"Vestuvės" veikalas —libretto yra parašyta Didžiosios Lietuvos poeto Strazdo; siužetas grynai iš lietuvių gyvenimo, kur perstatoma tradicijų ceremonijalės vestuvės. Muziką parašė geriausiai žinomas lietuvių komopozitorius **Mikas Petrauskas**; perdėm bene paremta ant liet. liaudies dainų.

Bus vaidinta **Subatoje, 7 d. Birželio, 1919** m., Pradžia 8 val. vak., Dudley Opera House, 113 Dudley St., Boston, Mass.

"Gabijos" Choras šiam perstatymui bus skaitlingas. Lietuviškųjų kostiumų - parėdalų puošumas. Geri dainininkai - solistai. Akomponuos gera didelė orchestra.

Chorą, solistus, ir orchestrą vadovaus pats Komp. M. Petrauskas.

Visus Bostono ir apielinkės lietuvius užprašo atsilankyti pažiurėt ir pasiklausyti šios operos. **K.**

Juozas L. Pašakarnis, geg. 29, 1919, užbaigė Massachusetts School of Optometry, Bostone. Nuo 1911-1914 m. p. Pašakarnis baigė juvileriją ir mokinosi Optikos Bradly Politechnikos Institute, Peoria, Ill. Linkėtina gero pasisekimo naujam daktarui - optimetrui.

Nikodemas Gendrolis, kuris platindamas peticijų blankas pasirašymui už Lietuvos laisvę tapo sužeistas, dabar jau išėjo iš ligonbučio, lankėsi "Sandaroje" ir beveik visiškai pasveiko.

Gegužės 30 d. People's Temple Salėje (Bostone) įvyko LSS. VI-to Raj. koncertas kuriame dalyvavo net penki lietuviški chorai iš šių kolonijų: Worcesterio, Montello, Lawrenco, Cambridgiaus ir S. Bostono. Solistai -daininninkai buvo p-lės V. Putvinskaitė, Iz. Avietėnaitė, M. Jablonskiutė ir pp. J. Butėnas, B. Simonavičius ir Skrickis. Pirmą sykį bostoniečiai girdėjo dainuojant p-lę Iz. Avietėnaitę. Jinai turi didelį ir gražų sopraną, Dainuodama užžavi publiką. **Rep.**

Cambridge, Mass. lietuviai turėjo visuomeninį susirinkimą birželio 1 d. Y. M. C. A. salėje, tikslu diskusavimo Vis. Am. Liet. Seimo klausimo. Didžiuma balsų nubalsavo **už Seimo reikalingumą** ir ketina siųst delegatus į Chicago, Ill.

Emilija Mastuaskiutė 8 metų amž., 11 Winfield st., So. Bostone, 30 d. geg. nupuolė nuo piazo, 6 pėdų aukštume ir persiskėlė galvą taip, kad už 18 val. ji mirė.

CAMBRIDGE, MASS.
Liet. Atst. B-vės augimas.

Lietuviai neatsilieka nuo prakilnaus Liet. Atst darbo ir su trumpu laiku prisirašė prie Liet. Atstatymo Bendrovės šie tėvynainiai: —

K. Vinckus	$200.00
A. Vaitinkaitis	100.00
P. Bartkevičia	100.00
J. Žiogas	100.00
Juoz. Plekavičia	100.00
Frank Plekavičia	100.00
J. E. Burbulis	50.00
J. Termenas	50.00
J. Jurkunas	50.00
H. A. Plekavičia	50.00
P. Vaitiekus	50.00
F. Jaras	50.00
V. Gedrimas	50.00
K. Kučinskas	50.00
M. Lanka	50.00
K. Gogis	50.00
S. Kristopaitis	50.00
J. Verseckas	50.00
F. Jenulevičia	50.00
A. Gribas	50.00
Viktoras Augustinas	50.00

Ura! visi rašykitės prie **Lietuvos Atstatymo Bendrovės.** Liberty bondsus priima už pilnus $50. L. A. B-vės atstovas **P. Bartkevičia, 877 Cambridge st., E. Cambridge, Mass.**

"Darbininko" melagystės.

(Prie rašinių: "Išlindo yla iš maišo" ir "Negirk dienos be vakaro").

"Darbininko" NN. 53 ir 54, tulu du vyruku (ar gal vienas su dvilypiu vardu), butent pp. Varaitis — Kaplys, aprašydami vietos žinių skyriuje Lietuvos Neprigulmybės "Komiteto pastaras prakalbas, laikytas gegužės 4 d., Municipal Baildng, So. Boston, Mass. ir podraug mano sakytą ten-pat trumpą kalbą, noroms ar nenoroms turbut sulig savųjų auklėtojų mokslo, bombarduodami ir bei iškraipinėdami mano kalbos mintis ir žodžius, papildę septynis didžiuosius griekus; t. y. septynes didžiausias melagystes.

Pirm negu nagrinėjus tuos "Darb." bendradarbių "griekus" - melagystes, norėčiau visu pirmu, užreikšti, jog atsargiai su savo sutepliotais maišais ant smailiųjų ylų. Jųs jų neįstengsite užkloti nors ir dar septynis šimtus po septynes melagystes pagaminsite. Jos perdurs juos perdėm, kad nors ir storiausi tie jusų mulkinimo maišai butų, — oi perdurs! Ir tuomet, ištikrųjų, nebus jums kada nė tik kad girti dieną nemačius tosios galo, bet gi nei girti josios neturėsite laiko, nes jųs josios nebeišvysite!... Dienos, kurios jųs, prisidengdami veidmainiškomis Dievo ir bažnyčios šventos" tarnų bei tų tarnų kaukėmis, akysna įsispraudę po rudeną Mamonos gabalėlį, geidžiate iš žmonių bažnyčių padaryti turgavietes.

Dabar mes palyginsime "Darko" septynes melagystes su faktais, o gerbiamoji visuomenė tesprendžia kur teisybė: ar smailosios ylos gale, jei joj lenda per purviną maišą, ar "D-ko" bendradarbių atbukusioje sąžinėje. "Darbininko" bendraminčiai bei sandarbininkai meluoja - griešija, kuomet jie po keletą kartų melagingai sako, buk Kavaliauskas (rašantysis) sakęs pamokslą apie Kristaus prisikėlimą. Kavaliauskas prilyginęs Kristaus prisikėlimą tiktai prie pavasarinio gamtos apsireiškimo, tosios atsigimime ir ragino lietuvių liaudį atsigimti — iškilti iš tos tamsos ir nežinystės rukų, kuriuos tuli žmonės per 19 šimtmečių tiesė ir dabar tebetiesia ant musų suvargusios liaudies akių, skelbdami neva ten kokios "Pirklybos Bendroves" ir pardavinėdami tosios šėrus, kuomet pati minima bendrovė dar nei matyti nemačiusi ne tik kad tų skelbiamų 2,000,000, dol. kapitalo bet gi nei 4 ukstančių, kuriuos reiktų valdžios —Mass. valdžios — iždan įmokėti už išgavimą čarterio, nei gi, galop, paties čarterio... Antra didžioji "Darbininko" melagystė, tai apie kunigų vietą. Kavaliauskas nesakė, kad kunigai netur teisės dirbti tautos labui; taip tik priešingai jis yra sakęs, jog jųjų uždaviniu tėra mokyti žmones. O tas ir reiškia tautos labui darbavimasis. Jokiu budu jie netur teisės ir nėra jų vieta tverti sau kokias neva "bendroves" ir kištis grynai bizniškuosna reikaluosna, kuomet jųjų vieta tėra prie altoriaus bažnyčioje, jeib mokinus žmones tikybos ir doros dalykų.

Kavaliauskas nėjo, neina ir niekad neis prieš jusų "bendrovę", tiktai priešais netiesą, o tik priešais kunigų kišimąsi civilių žmonių reikaluosna! Beto jis nei pusės žodžio nebutų taręs priešais bendrovę nei -gi prie šais dvasiškiją, jeigu pirmoji butų legaliai vedama bei skelbiama viešumoj, o antroji nesikištų į grynai bizniškus reikalus. Nesako jis to nei dabar ir nesakys, jeigu bus legališkai vedama ir kunigų nesikišama. Priešingai — Kavaliauskas stovėjo, stovi ir iki paskutiniųjų pasiryžęs stovėti sargyboje teisybės ir vargšės lietuvių liaudies liesų kišenių išnaudojimo.

"Darbininkas" ir jojo bendradarbiai meluoja, kuomet jis ir jie reiškia savą, nuomonę, buk Kavaliauskas turėjęs omenyje, kun. Žilinsko "Lietuvos Žemės Banką".

Ponas "D-ko" bendradarbis gerai žinojo, ką Kavaliauskas turįs omenyje, o ką neturįs. Kavaliauskas tebeturi omenyje Lietuvių Prekybos bendrovę," kuri neturėjo, vargu ir beturi čarterį!

Dar kartą p. Varaitis ir podraug "D-kas", tuosius žodžius spauzdinęs, meluoja, tvirtindamas, bei atkartodamas, jog aš sakęs apie Kristaus prisikėlimą pamokslą. Tai gryna melagystė! Tamsta negali Kavaliausko burnon įdėti savo išmislus. Beto — juk jeigu, galiop, ir bučiau sakęs, tai ar neturėčiau lygios teisės tai daryti kaip ir ponai kunigai? Ar Kristus buvo kunigu, norėčiau "D-ko" štabo filozofų paklausti? Ar buvo? Kokias pretenzijas jųs drįstate turėti savinimosi to teisingo ir revoliucionieriškai- mytiško žmogaus, kaip kad Kristus? Ką bendro su jojo mokslu ir juomi pačiu jųs turite? Juk jis buvęs dar-gi net žydelis! O juk jusų bendra idėjai — lenkai, kurių sėbrystę man drįstate prikaišioti ir šiandien melagingai žydeliams pogromas tebedaro!

Tad ir aš Jums, kaip anuomet Kristus, išlindau su savo "yla iš maišo" pasakydamas jums akys na tiesą, butent: laukan, jųs judošiai iš svietiškių žmonių dir vos-biznio, lygiai kaip ir anas pasakęs: "Lauk parizėjai iš mano tėvo namų!"

Jeigu p. Varaitis, budamas Kavaliausko amžiaus, butų turėjęs išmokti tiek svetimų kalbų, tai vargiai butų tą melagingą raštpalaikį beįstengęs pabriežti, kurio juodraštį gal "D-ko" redaktoriai turėj perstaisyt, kad atspausdinus laikraštin.

Jeigu aš savo spėjime neklystu, tai užtikrinu, jog aš kalbėsiu lietuvių kalboj taisyklišKai pirma, negu minimas autorius išmoksiąs taisyklingaipabriežti savo melagystes juodai ant balto.

"Žmonės įgaliavę"... Tai klausimas, ar tam apskelbime (Bendrovės) pasirašiusieji, kunigai buvo bent kokių nors žmonių įgalioti tverti bizniška oragnizaciją! Tad kur ir kokie žmonės buvę? Kur, kada ir kiekos "žmonių" (turiu omenyje viešą žmonių susirinkimą) išreikštus geismus, toj neva bendrovė ir jojon įeinantie kunigai gyveniman vykdina? Jųs nesitikėję? Ironija! Nejaugi nei p. Kneižis nesitikėjęs, kuomet vieton raportą išduoti, sakęs trijų mylių "spyčių" ir, sulig savo užkulisinės politikos metodos, jeib nedavus laiko kitiems kalbėti, užtęsęs, tol, kol žmonėm nubodo, išsiskirstė? Nejaugi?! Reiškia — "diplomatiškas" "trikssas" patsai savaimi išsipildęs, ar ne? Labai puiku! Nebebuk stebukluosna tikinčiųjų atsižymėjimai"....

"D-kas" podraug su savo bendradarbiu p. Kapliu, meluoja, kuomet tvirtina, jog "Pergalės Paskolos" buvo nutarta komisijos posėdyje agituoti. Tai melagystė! Pastarame komisijos posėdyje tokių tarimų nebuvę.

Dar kartą "D-kas" meluoja, sakydamas, jog man "pradėjus kalbėti", žmonės išsiskirstė. Juk tai biauriausis melas! Ir visi tai žino. Man pradėjus kalbėti, žmonės susilaikė. Girdi: "biaurėdamies"... Kuomi? Ar mano tiesos žodžiais, ar p. Kneižio veidmainiškais politikieriavimais. Tespręs pati protaujanti (su davatkynąis nėra reikalo skaityties) visuomenė. Taigi, dar kartą Jums pastebiu: "Atsargiau, ponaičiai, su smailiomis ylomis", kad neapsiviltumet! Musų pirmtakunai neįsteigė nustelbti šviesos kibirkštėlės vidurinių amžių laikais, o prieš šios gadynės faktus — tai nei šiukšt!

Juozas Kavaliauskas,
Centr. B. Liet. Banko Prez.

P. S. Melsčiau ir kitų gerb. S. Bostono Lietuvių laikraščių šį rašinėlį perspausdinti savo skiltyse.

KURSAI Lietuviu Muzikos Konservatorija, rengia CHORO IR ORCHESTROS vedėjams trijų sąvaičių kursus.

Kursai prasidės 23 d. Birželio, 1919. Mokestis už visą kursą 25 dol. Išlaikę kvetimus, gaus Lietuvių Muz. Konservatoiijos paliudijimus.

MIKAS PETRAUSKAS

769 BROADWAY, SO. BOSTON, MASS.

'VESTUVĖS'

3-jų Aktų Lietuviška Opera

Statoma Subatoj, Birželio-June 7 d., 1919

Pradžia 8-tą valandą vakare,

DUDLEY OPERA HOUSE

Šis Teatras randasi 113 Dudley Street, Bostone. Veikalą stato

So. Bostono Dramos ir Muzikos Draugija "Gabija"

Dainininkus, Aktorius, Chorą ir Orchestrą Vadovaus g. M. Petrauskas.

Labai Gražus Vakaras

Lietuvių Istorišką Operetę

"BIRUTĖ"

Scenoje stato L. D. D. Draugija "Aušrelė"

Po vadovystė Komp. M. Petrausko.

Nedelioje, 8 d. Birželio-June 1919 metu,

Poli's Teatre, Worcester, Mass.

Tikietų kainos 35c—50c—75c ir $1.00 Tikietai iškalno gaunami "Aušrelės" kambaryje 45 Millbury st.

LIETUVIAI! PRADŽIUKITE!

Pinigus ir Laiškus Lietuvon

Jau siunčiame į šias vietas:

KAUNAN, VILNIUN, SUVALKUOSNA, MARIJAMPOLĖN, VILKAVIŠKIN, GARDINAN, VILKMERGĖN, PANEVĖŽIN, ŠIAULIUOSNA, TELŠIUOSNA ir RASEINIUOSNA.

Indėkite laiškams **"Money Orderį"** arba pinigus ir prisiųskite mums su paaiškinimais kam ir kokiam tikslui siunčiami, o mes patarnausime.

TODEL

DABARTĖS BURKITE SAVO KAPITALĄ SAVON BANKON; PIRKITE ŠĖRUS, DĖKITE DEPOZITUS!

TĖVYNĖ REIKALAUS IŠ MUMIS TUOJ PAGALBOS! AR MES PRISIRENGĘ?

CENTRALIS BENDRAS LIETUVIŲ BANKAS

(Angliškai: Joseph Kowal and Co.),

32-34 CROSS STREET, BOSTON, MASS.

FARMOS.

Kaslink Farmų, tai musų apielinkėje geriausis pirkimas, nes nėra agentų, kurie primeluoja nebutus dalykus, —buk ten jų Farmos su keliom draugijom, su banžyčiom, ir t. p. Mes turime vieną Draugiją į kurią beveik visi prigulim ir sutikime visi gyvenam. Del pirkimo gerų žemių seniau gaudavom paskolą iš Bankų, o dabar gaunam iš Valdžios. Įdėkit markių del atsakymo ir adresuokit:

"AMERIKOS UKININKAS"

BOX 26, HART, MICHIGAN.